

DEBRECZEN

Szerkesztőség: Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky-u. 1. sz. földszint (Arany Bika bérház). Tel.: 113. (7 mellékállomással.) Szerkesztőségi hiv. órák d. u. 3—7-ig.

KELETMAGYARORSZAGI NAPLO
Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párti ujság

Kiadóhivatal és nyomda: Bajcsy-Zsilinszky u. 1. sz. (Arany Bika bérház) félemelet. Telefon: 113. (7 mellékállomással). Hivatalos órák: reggel 8—este 6-ig.

Hangok a barázdákból

A jelenlegi politikai helyzetben bizonyos fokig feszült légkörben kell figyelnünk egy tiszta hangra, mely — jelképesen szólva a magyar barázdákból hangzik fel. A magyar parasztság millióinak véleményét és felfogását tükrözi vissza Simon Imre ezüstkalászos gazda írása, mely pártunk központi hetilapjában jelent meg. Halljuk mit mond érdemes ráfigyelni, mert állásfoglalása őszinte, nem mesterkél, magyaros nyíltság és bizonyára a magyar parasztságnak felfogásának megfelelő.

Simon Imre megállapítja a többi között azt, hogy a magára maradt és becsapott nép a veszített háború után nem vészett el, a nagyhatalmak, így a Szovjetunió emberségének köszönhetően. És köszönni lehet annak — írja —, hogy a baranyai barázdából kilépett egy tisztamentált parasztlélek, aki kezébe vette az elárvult magyar nép vezetését. Ez a parasztlélek Nagy Ferenc miniszterelnök. Nagy Ferenc politikája eredményezte azt, hogy kifosztott kolostársaságunkban ma már mégis van kenyér, a szőlőről új életről lépünk vissza és a magyar népet becsüli az egész világ, ellenségeink pedig barátainkká lettek.

Simon Imre a továbbiakban megállapítja: A régi urak az ország gyepelje után nyulnak, régal-mazzák még Nagy Ferencet is. Most már könnyű dolog volna a gyepelt fogni. De ne suskusoljanak a régi urak, ötmillió parasztlélet lát és azt mondja: a gyepel legyen Nagy Ferenc kezében!

A cikkíró az újszövetséggel kapcsolatban megemlíti, hogy Krisztus 12 apostola között is volt egy Judás, mennyivel inkább akadhat ilyen gyarló emberek által alkotott pártban.

A pártarcokkal kapcsolatban megállapítja: — Békességet várunk mi, ötmillió magyar. Hogy ki legyen a hatalom, döntés itt a nép. Az országos választásokon döntött már egyszer, de ha ez nem elég, dönthet még egyszer, csak írják ki a közszépi választásokat. Meg kell azonban jó előre mondani két dolgot: paracsi becsületes nyíltsággal. Mi, parasztlélek túlnyomó részben nem akarunk kommunisták lenni. Ám nem vagyunk ellenségei a kommunistáknak, csak felfogásbeli ellentételei. A valóságnak ilyen mérlegelésével keressék hát a békességet vezetőink. Ha demokrácia van, akkor szánják meg a kényszerítés és legyen szent a nép akarat. Ez az egyik dolog. A másik dolog az, hogy azért, mert nem akarunk kommunisták lenni, a régi úri világot sem engedjük visszalopni semmiféle formában. Itt csak egy világ lehet, a dolgozók, kérgesek, egyszerű, de tiszta ruhájú és szerényen terített asztalú világ.

A munkáspártok felé azt üzeni a cikkíró: amikor a Kisgazdapártot támadják, legyen szent előttük a magyar parasztság, élén Nagy Ferencel. Az újszövetséget tehát hátrétek el tőlük. Szól az újszövetséggel együttjáróhoz is, mondva:

Bevin és Sztálin üzenetváltása

Az angol-szovjet szövetség érvényben

London (Reuter): Sztálin generalisszimusz elfogadta a Bevin által adott biztositókat arról, hogy az angol-szovjet szövetség még mindig érvényben van.

A brit külügyminisztérium most közölte a Sztálin és Bevin között lefolyt üzenetváltás szövegét.

Bevinnek január 18-án Sztálinhoz intézett üzenete többek között ezt tartalmazza:

Nagyon hálás vagyok azért a baráti fogadtatásért, amelyben Montgomery tábornagyot Moszkvában részletesen és érdeklődéssel tanulmányozom beszámolóját az Önnel folytatott beszélgetéséről. Mindazonáltal zavar bennünket az a feltevés, amelyet Ön közölt velem, hogy az angol-szovjet szövetségi szerződés és a háború utáni együttműködést Londonban megfogalmazott függőnek tekintik, mivel úgy tartják, hogy azt az Egyesült Nemzetek szervezete helyettesíti. A Pravda egyik legutóbbi cikke december 22-i rádióbeszédem egy mondatát összefüggésben kiemelve és félremagyarázva tulajdonítja nekem ezt a feltevést. A valóságban csak azt mondtam, amit valamennyi szövetséges kijelentett, hogy politikánkat az Egyesült Nemzetek szervezete alapozzuk.

Sztálin generalisszimusz január 22-én válaszolt az üzenetnek. Be kell vallanom — mondja az üzenet —, hogy némileg zavarba ejtett az a megállapítás, hogy Angliát az Egyesült Nemzetek szervezete alapokmányából folyó kötelezettségein kívül senki más irányában nem köti semmi. Bármilyen fenntartásokat tartalmaz is az angol-szovjet szerződés, a szerződés fenntartásainak kötelezettségeit ró országainkra. Ennek megfelelően jelentem ki már múlt év szeptemberében, hogy a Szovjetuniót köti a német támadás ellen Nagybritanniával kötött kölcsönös segélynyújtási szerződés és ennél fogva Nagybritanniának irányában kötelezettségei vannak az alapokmányból folyó kötelezettségeken kívül is. Az Ön üzenete és az angol kormány nyilatkozata teljesen tisztázza az ügyet és nem ad lehetőséget félreértésre.

Mindketlen azonos felfogást vallunk az angol-szovjet szerződéssel kapcsolatban. Ami a szerződésnek a brit kormány nyilatkozatában említett meghosszabbítását illeti, ha ez komolyan szóba kerül, előbb meg kell változtatni, illetve el kell törölni azo-

itt úri világ többé nem lesz. Ne akarjanak a kommunizmusból „kimenteni” ezek az urak. A kommunizmuskal való ügyünket majd elvesszük mi saját magunk becsületes úton. Nem lépünk vissza, hanem tiszteletes eszközökkel nem lépünk be a pártba, nem szavazunk rájuk.

kat a határozományokat, amelyek a szerződés erejét gyengítik. — Csak ezután lehet komolyan beszélni a szerződés meghosszabbításáról.

Az üzenetváltás után Bevin felkérte a moszkvai brit nagykövetet, hogy mondjon köszönetet Sztálinnak rendkívül nyílt és hasznos nyilatkozatáért.

Sztálin generalisszimusz nyilatkozata az angol fővárosban nagy meglepetést keltett és hangzott, hogy Bevinnek márciusban Moszkvában alkalma lesz az egyezmény ügyét tovább fejleszteni.

Moszkvai közlés a szovjet és angol tiszték cseréjének tervéről

A párisi rádiókapcsolatban, hogy Sztálin vizualizálta Montgomerynek szovjet és angol tiszték cseréje ügyében tett javaslatát, a Tass iroda beavatott forrásból a következőket közli:

Montgomery tábornagy felvette az angol és szovjet tiszték cseréjének ügyét. Sztálin azt felelte: Ilyen tisztcsere kívánatos volna, de a pillanat nem alkalmas megvalósítására. Bar csupán arról van szó, hogy a tisztcsere útján standardizálják a kiképzést és a fegyverkezést a békeidőnek megfelelően, mégis hadikészülődésnek foghatják fel az intézkedést. Különböző sajtószervek háború-előkészítéssel vádolják Angliát és az Egyesült Államokat a köztük történt tisztcsere, valamint kiképzési és fegyverkezési standardizálás miatt. A Szovjetunió nem akarja, hogy hasonló vádat emeljenek ellene. A nagyhatalmaknak sikerült meggyőzniük a közvéleményt arról, hogy nincs ok háborús készülődésről tartani és a tisztcsere nem állna összhangban az így támadt békés hangulattal.

Meghosszabbítás 50 évre

A Reuter iroda diplomáciai munkatársa írja: Jólétesült körökben arra számítanak, hogy Bevin külügyminiszter követi majd Sztálin generalisszimusznak azt a célzását, hogy az angol-szovjet szerződés érvényének 20 évről 50 évre való meghosszabbítása elfogadható lesz Moszkva számára, ha megszabadítják azoktól a fenntartásoktól, amelyek meggyengítik ezt a szerződést. Az első lépés valószínűleg az lesz, hogy megvizsgálják ezeket a fenntartásokat. A angol-szovjet szövetségi szerződés 4. pontja arról szól, hogy a szerződő felek kötelesek kölcsönösen

katonai segítséget nyújtani egymásnak minden újabb támadással szemben, amelyet Németország, vagy más volt ellenséges államok indítanak ellenük. A jelenlegi szerződés szerint ez a cikkely azonban csak addig érvényes, amíg a két szerződő fél más hasonló gondolkodású országokkal együtt elfogadja azokat a javaslatokat, amelyek kölcsönös cselekvést irnak elő a béke megőrzésére és a támadás

viSSZAVÉRÉSRE a háború utáni időszakban. Az 1944 decemberében kötött francia-szovjet szerződésben már hiányzik az a kikötés, amely a kölcsönös katonai segítséget amenteli jellegűvé teszi és azt általános biztonsági rendszerral pótolja. Nem sok kétség fér ahhoz, hogy a szovjet kormány szeretné, ha ezt a kikötést az angol-szovjet szerződésből is törölnék, úgyhogy a kölcsönös katonai segélynyújtásra irányuló kötelezettség feltevéssé váljon Londoni politikai megfigyelők szerint nincs arra ok, hogy ez ne történjék meg.

A Kisgazda Párt politikai bizottságának ülése

A Független Kisgazda Párt politikai bizottsága péntek este Nagy Ferenc elnökletével ülést tartott, amelyen a politikai helyzetet foglalkozott és megállapította a pártban meginduló szigorú tisztogatási művelet irányítását. A bizottság megállapította abban az elvben, hogy tisztogatási munkája során különös gondot

kell megvizsgálni a kisgazda párti képviselőnek a koalíciós politikával és a pártközi együttműködés szellemével kapcsolatos magatartását. A tisztogatási bizottságnak már szerdán délután jelentést kell tenni munkájáról és javaslata alapján azonnal meg kell történnie a szükséges fegyelmi vagy kizárási döntések.

Kivizsgálják a dorogi bányaszerencsétlenség okát

Budapest, jan. 25. Ismeretes, hogy dr. Riesz István igazságügyminiszter a dorogi bányaszerencsétlenség okának kivizsgálása céljából utasítást adott annak tisztázására, hogy történelmi bűnös mulasztás a bányaszerencsétlenség ügyében. A vizsgálat irányításával az igazságügyminiszter dr. Auer György főállamügyészt bízza meg, aki tudvaleg el is utazott a helyszínre és megfelelő utasításokat adott a nyomozás megajtése céljából.

A románügyes szombaton visszaérkezett Dorogról és a MOT munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette a vizsgálat eredményéről: — Az eddigi adatok szerint megállapított nyert, hogy a bányában dolgozókat a tűzről kellő időben nem értesítették és az elavult mentésszközök is olyan rossz állapotban voltak, hogy azokat nem tudták hatékonyan igénybe venni a tűz elfojtására és a telt dolgozó bányászok meg mentésére.

A nagytemplomi építkezés bokréta ünnepélye

A szombati dermesztő hidegben a fedél alá került Nagytemplom tetején megjelent a hagyományos bokréta. Az építkezést irányító minisztérium ebből az alkalomból pénzjutalommal ajándékozta meg a munkásokat, a református egyház pedig minden tekintetben kitűnően sikerült és rendkívül barátságos hangulatú ebédet látta őket vendégül a Kollégium egyik helyiségében. Az ebéden megjelentek a munkásokon kívül az építési állami hivatali tervezők és vállalkozók; a város képviselőiben Öry István főispán és Szendrey István h. polgármester. A terem felszítését és felforgatását a nagytemplomi népszövetség tagjai végezték.

A munkásság köréből elhangzott kérésre a XC. szoltár énekésével kezdődött meg az ünnepély, majd asztali áldás után Zimmer Imre a munkások képviselőjében mondott tartalmas beszédet arról, hogy milyen kedvel és buzgalommal végeztek eddig a Nagytemplom harmadik megemlést. Majd dr. Révész Imre püspök mondott nagyhatású beszédet. „Egyetlen templom megépítése sem lehet öncél — mondta többek között —, mert a templom csak eszköz. Amint a vasúti állomásra nem azért megyünk,

hogy egész hátralevő életünkben ott tanyázzunk, hanem az arra szolgál, hogy elgáztatson oda, ahová utazni akarunk: úgy a templom is egy ilyen lelki állomás, ahol felszállhatunk rendeltetésünk vonatára. Ebben áll fontosság.” Majd elismerő szavakkal szólta a hidegben, fagyban dolgozó, újjáépítő magyar munkásokról és megköszönte eddigi fáradozásukat. Az ebéd folyamán felszólt Sajó István építésszámornék, akit az állam az építkezés irányításával bízott meg. A zárószavakat Szenes László nagytemplomi lelkész mondta, aki igen mély benyomást keltő szavaiban arról a lelki hatásról beszélt, amelyet a Nagytemplom pusztítása a debreceni reformátusság körében keltett és arról az örömről, amelyet az építés előrehaladása napról-napra jelent.

Szép vonása volt az összejövetelnek, hogy az egyház és hatóságok képviselői a munkásokkal elvegyültek. Élénk és barátságos eszmecsere után a késő délutáni órákban a Himnusszal fejeződött be.

Igazolvány képek
HORVÁTH FOTÓTÓL
Simonffy utca 1/b.

CSOKONAI SZÍNHÁZ Január 27-én, vasárnap 10 7-kor

27-én hétfőn **Víg özvegy Tommy és társa** Bérlet szünet. Propaganda előadás. telefon: 110.

Olyan szép, hogy nem is lehet igaz

Magyar-Szovjet Barátság Napjai
A Szovjet-Unió irodalma

A magyar-országi barátság napjai keretében értékes, kitérő előadást tartott Illés Béla, az „Uj Szó” főszerkesztője. Illés Béla, akit családi kapcsolatok fűznek Debrecenhez, a régi Nyugat-gárdával indult, majd emigrációban a Szovjetunióban az orosz írói sikereket. A legnagyobb orosz írók közül Gorkij Maximillal, tartott fenn bensőséges barátságot, az új szovjet irodalom előtte alakult ki. Nagyértékű irodalomtörténeti távlatú előadását éppen ezért sok finom, jellemző epizód szőtte át, tette bensőséges. Előadásának főbb részletei a következők:

A szovjet irodalom egyedülálló jelenség. Nem egyetlen nyelv által becsorogott irodalom, több mint 100 nép nyelvén szövegező a művelődést, a 120 millió oroszról a néhányezer lélekszámú népeidig. A kis népek között azonban nem egynek ós régi irodalma van. Az űrmények nemzedékei eposza több, mint 1000 éves, első könyvtük 1600 esztendője jelent meg. Az ukrán irodalom a IV. és V. században virágzott a találgatás sópírta el, hogy később újra feltámadjon. A magyarokkal rokon komi nép irodalma pedig, mely bámulatos hasonlóságot mutat a magyar nép-meséivel és az aranyiszarvas reggének, a János vitéznek motívumai bukkanunk fel benne, az októberi forradalom után bagygyant fel, aig meggyedszados. Iggyéges azonban a szovjet irodalom abban, hogy több, mint 100 nép a maga nyelvén írva a legmagasabb fokig fejlesztette irodalma nemzeti formát, saját klasszikusából kiindulva a népi hagyományok jegyében emelte fel irodalmát, a szovizmus bántó éle nélkül. Meri a formájában nemzeti szovjet irodalom taramában szocialista.

A könyvek bámulatos példányokban jelennek meg a Szovjetunióban. Szolchov 4 kötetes „Csendes Don” regénye 8 millió példányban fogyott el. A könyvek éppen azért, mert millió példányokban jelennek meg: fillérekbe kerülnek, a kis népek könyveire pedig az állam rántoz, de hozzájuk is eljutatja az irodalom értékeit. Az orosz könyvveltség szocialis helyzetének megjavulása szabta meg. Míg a régi idők paraszta és munkás 8 órát dolgozott, ideje és pénze van a felelőmáit kuitársomjával veti magát a könyvekre. Szinte minden falusi házban 30-40 kötetes könyvtár van, ezenkívül falusi olvasótermek több ezer könyvvel. A könyvek elterjedtsége szabja meg az írók életszínvonalát. Egy könyvsiker 4-5 esztendőre biztosítja az írója megélhetését, tehát alapvetően munkát végezhet. A szovjet irodalom témaköre is új. Egy területi rendszerrel, munkáról, sikerült teljesítményről írnak a költők, a nyomor, elmaradottság, kultúrálatlanság elleni nagy harc láborokat dícsőjtik. De részt vett a szovjet író a fasizmussal elkerülhetetlen leszámolás előkészítésére, a háborús erőfeszítésekre való buzdításban is és ma az

CSOKONAI
hőforrásvíz
kapható
fűszerkereskedésekben
és a városi leraktaiban
Rózsa-utca 3. szám

CORVIN
szálloda
Budapest, VIII. Csokonai-u. 14

elpusztított gyárak, városok felépítésének époszait írja. A háborúban 217 író esett el és ma ezer-ezerkét száz író írja a nagy háború emlékeit. Ugyanakkor már egy új hőskötemény kezdődik, az új öt éves terv munkájának hősköteménye. Remekműveket várhatunk az elkövetkező években attól a szovjet irodalomtól, mely eddig is egy Gorkijt, Alexej Tolstojt, Majakovszkit, Szerafimovot, Fagyijevet, Ilja Ehrenburgot, Solochovot adott a világnak.

Károlyi Mihály üzenete

Diszhangverseny a színházban

A magyar-szovjet barátság helének zárónappélya a Csokonai-színházban zajlott le, melynek zsűfőlésig megtelt nézőterén teljes számban képviselve voltak a hatóságok, pártok és Debrecen népének minden rétege.

Dr. Balogh István, Hajdú vármege főispánja megnyitó beszédében közölte, hogy Károlyi Mihály, aki az ünnepek előadója lett volna, betegsége miatt nem jöhetett Debrecenbe, de levélben küldött „üzenetet Debrecenhez”, mely így szól:

— Már a budapesti Operaházban rendezett Lenin-ünnepségen is csak kötelességből vettem részt. Mélyen fájlalom, hogy betegségem miatt nem utazhatom le abba a városba, ahol Kossuth detronizálta a Habsburgokat és ahol a mai demokrácia megszületett. Mélyen fájlalom, hogy nem szólhatok a történelmi város magyar népehez és nem vehetek részt a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság ünnepségén. Ezért ezúton küldöm el jókívánságaimat Debrecen népének és a Magyar-Szovjet Művelődési Társaságnak.

— Szerettem volna néhány szót szólni Leninről, a XX. század legnagyobb alakjáról, a dolgozó tömegek felszabadítójáról, az új Oroszország megteremtőjéről, akiben az emberiség egy új, boldogabb kor előhírnökét és megalapozóját ünnepli. Ő az, aki Marx elméletét élő tartalommal töltte el és lehetővé tette, hogy ma csaknem az egész világon elfogadják az emberiség békejének, széles tömegek gazdasági jólétének és a költött teraszgádkodásnak parancsoló hármasságát.

A nagy Lenin művének nagy folytatója, Sztilin, tegnap közölte nyilatkozatában világosan rámutat arra, hogy a Kelet és Nyugat között nincsenek olyan ellentétek, melyek a békes fejtődés lehetőségét akadályozzák. — Nem véletlen, hogy ezt a nyilatkozatot a fiatal Rooseveltnek, méltó szövetségese és kortársa fiának adta.

— Nekünk, magyaroknak, minden erővel arra kell törekednünk, hogy a most születő haladó szellem Európába bekapcsolódhassunk; nagy szövetségünkkel, a Szovjetunióval és a többi környező demokratikus nemzetel öszinte, mely barátságot kössünk és a balfélt tartó progresszív nyugattal is baráti, szívélyes kapcsolatot teremtsünk. A Lenin által kijelölt úton a dolgozók demokráciájának útján kell haladnunk. Azok, akik ezt a fejlődést akadályozzák, nemcsak a magyarság, de az egész emberiség ellenségei. Ezeket a közösség érdekében, a jobb jövő érdekében, a béke érdekében el kell távolítani az útból.

— Ha tudatosan és határozot-

tan haladunk a kifűzött cél felé, ha követjük a Leninek, Sztilinok és Rooseveltek tanítását, — elmondhatjuk majd Marxnal, hogy az emberiség óskorszaka lezárul és elkezdődik az emberiség igazi történelme, amikor majd minden dolgozó biztosítva láthatja jövőjét és részesei lehet az anyagi és szellemi javakban; — amikor békében élhetnek egymással nemzetek és természetien termelhetnek az egész emberiség javára.

Károlyi Mihály.

Ezútan Darvas József író vázolta, hogy a magyarság számára sorskérdés a Szovjetunióval való barátság, gazdasági és kulturális kapcsolat. Ismertette azokat a nemes gesztusokat, melyet a szovjet a magyar nép felé nyújtott és mellyel elősegítette, hogy a magyarság a felémelkedés útjára lépjen.

A Vörös Hadsereg nevében Illés Béla alezredes, a kiváló író szólt fel és mondott köszönetet a Magyar-Szovjet Művelődési Társaságnak a magyar-szovjet barátság hetének megrendezéséért. A Szovjetunió mindig megkülönböztette a magyar népet elnyomóitól s amikor egy kis galiciai faluban 1944-ben összeomlott magyar hadsereg tisztjei tárgyaltak a Vörös Hadsereg és a magyar népet elismerték egyenrangú tárgyalófélként és ok jelölték meg az új magyar kormány székhelyéül Debrecen. Hogy két év alatt a magyarság helyzete megjavult, annak köszönhető, hogy Magyarország és a Szovjetunió között ma már reális baráti kapcsolat van.

Juhász Géza szavai után kezdett vette a magasszínvonalú diszhangverseny, melynek keretében Szokolov „Fekete föld” c. kompozícióját adta elő a városi zenekola gyermek- és női kara tombolotetszés mellett. Gorkij „Viharadór” c. köteményét nagy hatással szavaltta Szilrek Zoltán. Hatalmas sikere volt Körössy Anny énekszámainak, aki kirgiz népdalt, Espáj Marija altató dalát énekelte Galánfy Lajos zongorakísérete mellett. Komény Erzi pompás szavallata, Tóth Adél tükletes zongorajátéka, Markheít István énekszáma Gulyás László bravuros zongorajátéka, Vizely Katalin tökéletes hegedőjátéka Pásztor Mária kitűnő kíséretével, Szendy Tihamér nagszerző hegedőszámai Gulyás László kíséretével és dr. Mezgár Ferencé nagyszerű száma öszinte sikert arattak.

Vegyes gyümölcsiz ára

A közellátásügyi miniszter új rendeletével a legalább 50% repacukor hozzáadásával készült és hatósági intézkedés alapján forgalomba hozott vegyes gyümölcsiz legmagasabb gyári árát, ládával vagy kímérve történő eladás esetén kg-ként 7.40 forintban, fogyasztói árát pedig 8.40 forintban állapította meg.

Favágást
géppel vállalok.
Kórház-utca 3. sz.

APOLLO MOZI
Két magyar nyelvű beszélő film:
NÉPEK TITELŐSZÉKE
A nürnbergi per.
AZ IFJUSÁG ÜNNEPE
színes orosz sport-film.
Előadások: 5, 6, 7 vas- és
ünneppan d. e. 11-kor is.
Telefon: 194.

METEOR
film színház
26. 27. — Ópiumkeringő.
Karády Javor, Petrovics Gregus
Magyar és amerikai híradó.
Előadások: fél 6, fél 7, vasár.
nap 11, fél 3-kor is.

Beszélgetés a Debrecenbe érkezett első szlovákiai magyarral

Az elmúlt napokban érkezett Debrecenbe az első szlovákiai menekült magyar, aki az egyik gyűjtőlágerből szökött meg. Alkalmunk volt vele hosszasan elbeszélgetni. Elmondotta, hogy mi történtek ma Szlovákiában magyar testvéreinkkel. Némethy Ákosnak hívják családos ember. Deportálása előtt Fülekbe lakott. Felesége és két gyermeke ott maradt... nem tudja mi van velük.

SEPTEMBER 10-ÉN

azzal kezdődött a felvidéki magyarság üldözése — mondja Némethy Ákos —, hogy szlovák partizánok és cseh csendőrök megjelentek a füleki iparműveknél és a magyar férfiakat 18-42 éves korig összeszedték. En itt osztályvezetői állásban voltam. Innen azonnal vagonokban Zólyomba szállítottak bennünket és gyűjtőlágerben helyeztek el. Körülbelül 2 ezer magyar férfi volt már ekkor itt.

— November 7-én a zólyomi lágerből továbbvittek bennünket Besztercebányára. Itt útzerré volt telték az összeszedett magyarok száma. Legtöbbjüket Rimaszék, Rimaszombat, Losonc, Fülek környékéről hurcolták ide. Ezek a helységek mind magyarlakta területek.

— Naponta 50-100 férfit elvittek, akikről nem tudunk aztán többé semmit. Hogy merre mentek, hová szállították, a mai napig sem tudom... — Ebben a gyűjtőlágerben gyenge kocsit kaptunk. Azok, akiket munkára küldtek, jobbak jártak, mert a szlovák házaknál több élelomban részesültek. A láger hatalmas drótkerítés vette körül és felett szöges drótok akadályozták meg a szökést. Teljesen el voltunk zárva a külvilágtól anélkül, hogy tudnánk, miért?!

SZÖKÉS A ROBOGÓ UNRRA-KOCSIN...

— November végéig jártunk már s egyik nap kocsit kaptunk bennünket utkövetési munkára. Az én csoportomban 10-15 magyar férfi dolgozott. Felügyeletünkre három partizánt küldtek ki. Már reggel 7 óra felé lehetett, amikor egy amerikai UNRRA-kocsi robogett el mellettünk. Mivel az út-szakaszt javítottuk, egyik helyen járhatatlan volt és a kocsiak meg kellett állni. A partizánok egy pillanatra nem ügyeltek ránk s mi hárman a kocsihoz mentünk. Egyikünk tudott angolul és röviden elmondotta sorsunkat és megkérte az amerikai sofőrt, vegyen fel bennünket. Pillanatok múlva mi már a ponyva alatt lapultunk. Aztán elindult a kocsi és robogett velünk... Még aznap Bécsbe érkeztünk. Szereccsénk volt, mert a határnál meg sem állították kocsinkat.

— Így kerültünk el Bécsbe s onnan pár nap múlva folytattuk utunkat Magyarországra. Sopron közelében boldogon léptük át a magyar határt. Egy fillér sem volt nálam a ruhám egy nyári fehér vászonnadrágból, munkaköpenyből állott... Abban az időzékben voltam, melyet szeptember 10-én reggel öltöttem magamra, amikor a gyárba munkába mentem... Magyarországon kaptam aztán melegebb ruhát.

Elnézünk Némethy Ákost. Arcán látszik az elmúlt hónapok kemény megpróbáltatása s a meglett férfi szemé keserűséget sugároz. Nem tud feleségéről, családjáról, elvesztette otthonát s ma itt didereg Debrecen utcáin, hogy megélhetést keressen...

Vizezetékszerelést,
javítást szakszerűen,
olcsón vállalok.
Szász szerelőmester
PIAC-UTCA 77.

Víg színház

Ma utoljára 3, 5, 7 órakor egy nagy nép felemelkedésének története:
Az eskü

Hét óra 3.15, 5, 6.45 órakor a legragyogóbb amerikai filmoperett:
Pajkos hercegnő
Fősz: Jeanette Mc. Donald, Nelson Eddy.

Minden állomáson két-három partizán szolgálatot teljesít és az ilyen „személyi lap” nélkül egyetlen a gyűjtőlágerbe kíséri. Országutakon, városokban az utcákon állandó razzizás folyik és ilyen razzizák alkalmával szedik össze azokat a magyarokat, akik talán az első összeszedés elől el tudtak menekülni.

MEGFOSZTJÁK A MAGYAROKAT JOGAIKTÓL

— Hogy a szlovákiában élő magyarságnak milyen nehéz a sorsa, azt csak az tudja, aki ottman jött. A szlovák hatóságok által kiállított személyi lapot minden magyartól beszédték. Tették ezt azért, hogy a magyarok számára megnehezítsék a mozgási szabadságot. Vasúton például minden jegy mellé fel kell mutatni a személyi lapot is s aki nem tudja felmutatni, a legközelebbi állomáson leadják a partizánoknak.

— Ahogy hozzánk a lágerbe eljutott a hír arról, hogy a magyarokat a kitelepített német lakosság helyére a Szudéta vidékre és Morvaországba viszik kényszer-munkára, bizony sokan kísérletet tettek szökésre. Akit szökésen rajtakaptak, az elűnt közöltünk... — Sok deportált magyart a szlovák partizánok útjéigek és bántalmaztak és a munkán a végkimerülésig hajszoltak bennünket. Nem jó visszaemlékezni ezekre a napokra.

— Ujabb hírek szerint már a néket is deportálják. Ugyanúgy megy ez, mint annakidején a szlovákok. Embereket, családokat szakítanak ki a békés otthonból s a dermesztő hidegben munkára kényszerítik őket.

— A magyarok összeszedése nem egyszerre ment végbe. Egy-egy területről szedték össze az embereket. Nincsenek tekintettel arra, hogy valaki mióta lakik szlovák területen, csak egyet néznek, hogy magyar legyen!

Elkeseredés, néma vád a szemében, amikor befejezi. Hazagondol... Gondolata együtt száll a miénkkel.

Ujabb két fegyverrejtegetőt vettek őrizetbe Hajdúböszörményben

Hajdúböszörményben a debreceni rendőrség államvédelmi osztálya előállította Tömöri Ferenc hal- és vadkereskedőt és Kóba Gyulát, akiknek lakásán fegyvereket és töltényeket találtak. A nyomozás azt is megállapította, hogy Tömöri kereskedett a fegyverekkel, amelyekre a harcok idején összeszedtek; ő vezette a rendőrség megállapítása szerint azt a fegyverbörzét, melyen revolvereket, puskákat, géppisztolyokat adtak, vettek, cseréltek. A rendőrség Tömörit és Kolbot őrizetbe vetete.

A rendőrség egyébként további fegyverrejtegetés ügyében folytat nyomozást.

Fűszerkereskedők figyelmébe!
Hévízkészítés lecsó, paradicsom, ugorka és tök kímérése Széchenyi-u. 83. sz. alatt.
„Szaplenczay” konzervüzem.

Jól berendezett seprű-üzem
nagyobb mennyiségű cirokka, eladó. Cim a kiadásban.

Független népnaptár

1947. évre újból kapható a Kiadóhivatalban.

Befejezték Dálnoki Veress Lajos kihallgatását Saláta Kálmán állítólag Budapesten bűjkál

Budapestről jelentik: A katona politikai osztályon tegnap délután befejezték Dálnoki Veress Lajos kihallgatását. Mindent beismert. Tegnap részletesen kihallgatták Bódy Piroskát is.

Saláta Kálmánról azt hiszik, hogy Budapesten bűjkál, mert képviselői mandátumáról való lemondásával, az irászakértők megállapítása szerint saját maga írta alá.

Illetékes közlés szerint Mistóth Endre beismerte, hogy lakásán Tájköztartó, címmel illegális röpirat-újságot készítettek, melynek szerkesztője Szentiványi Do-

mokos volt. Ugyancsak illetékes helyről nyert értesülés szerint jelenleg a katonai vonal nyomozása a leglényegesebb, különös tekintettel Dálnoki Veress Lajos vallomására.

Cáfolat

A belügyminisztérium sajtóosztályának értesítése szerint nem felel meg a valóságnak a »Népszava« és a »Szabadság« című lapokban megjelent az a hír, hogy az összeesküvéssel kapcsolatban Almássy Pál alahőrnagyot, Virág László vezérőrnagyot és Ördög Zoltán vezérőrnagyot őrizetbe vették volna.

Ausztria újra független állam lesz

London, jan. 25. (Reuter): Az osztrák kérdések rendezésére ki- nevezett külön külügyminiszter- helyettesek a déliafrikai állás- pont meghallgatása után, szomb- bat délelőtti ériék el első közlé- sük eredményüket, csaknem kéthetes munka után. Végleges- sen megállapodtak az osztrák békeszerződés I. cikkelyében. A cikkely azt mondja, hogy a szö-

vetséges és társult hatalmak el- ismerik, miszerint Ausztria újra független és önálló állam. — Ezután arról tárgyaltak, hogy vajon a szerződésbe vegyenek-e fel olyan szakaszt, amely külön- legesen biztosítja Ausztria poli- tikai és gazdasági épségét. Hosszú vita után sem jött létre megál- lapodás.

Tiszadob és Vámospercs község lakossága az újjáépítésért

A 100 éves vasút ünnepé alkal- mával Tiszadob és Vámospercs la- kossága munkájával sietett az ün- neplő vasút újjáépítéséhez hozzá- járulni. Mindennapi munkájuk mel- lett időt szakítottak, hogy állomá- suk raktár és felvételi épületét az állomá- saszemélyzet közreműködésé-

sével felépítsék. Az újjáépítési mun- kában női munkások is részt vettek. Munkájuk példamutató volt és min- den elismerést megérdemel. Szavak helyett tettekkel mutatták meg az utat az új Magyarország felépítésé- hez.

Siess, Adj, Segíts!

A közlarsági elnök hitvesének fővédnöksége alatt működő »Siess, Adj, Segíts!« mozgalom Debrecen- ben is megrendezi a »Magyar Mű- vészhetek« ünnepségeit.

Február 2-án, vasárnap kezdőd- nek az ünnepségek. Zenés ébresztő, felvonulás, az orosz hősi emlékmű- vek megkoszorúzása, a Kossuth- szobor előtt népgyűlés, majd este a Bikában ballal egybekötött dísz- hangverseny szerepelnek az aznapi műsorban. A díszhangversenyen Molnár Erik népjóltéri miniszter

mond beszédet, Gobbi Hilda, Major Tamás, Jámor László és több neves pesti művész működik közre, debreceni szereplők mellett.

Hétfőn lepezik le az ideiglenes nemzeti kormány emléktábláját. Itt is Molnár Erik miniszter mond be- szédet. Délelőtti lesz a képzőművé- szeti kiállítás megnyitása és az Ady Társaság ünnepélye.

Hír szerint Molnár Eriken kívül Rácz Jenő pénzügyminiszter is Debrecenbe jön a művészhét meg- nyitására.

Boncolás zeneszó, énekkar kísérete mellett

Derecskén a múlt nap halva ta- lálták Nagy Gábor 50 éves szőlő- esősz. A nyomozó hatóságok bűn- tényre gyanakodtak. A debreceni törvényszék részéről dr. Hilyés Gá- bor vizsgálóbíró szállt ki a halott- szemle, boncolás és vizsgálat meg- ejtésére dr. Horváth Artur törvény- széki orvossal. A vizsgálat megál- lapította, hogy bűntény nem forog fenn: a szőlőesősz kismennyiségű szeszt fogyasztott és utána leült az egyik szőlőben, ahol elszenderedett és eközben formálisan megfagyott. A halált a derecskei rendőrök a község házára szállították be, ott vé- gezte a törvényszéki orvos a bon- colást is. Alig kezdtek a munká-

hoz, zeneszó, ének fogadta a bonco- lást végző dr. Horváth Artur és a jegyzőkönyvet vezető vizsgálóbíró. Kiderült, hogy a szomszédos szobá- ban helybeli zene és énekkar prób- ált. A Bob herceg előadására ké- szültek és csakhamar felhangzott, hogy »Londonban hej, van számos utca...« Dr. Horváth Artur meg is jegyezte, hogy sok évtizedes prak- szisa alatt még sohasem boncolt zenekar és énekkar kísérete mel- lett.

Amikor a zenekar vezetői meg- tudták, hogy a vizsgálóbíró a szom- szédos helyiségben működik, meg- hívták a próbára. Derecskén lelkes vezetők az egyszerű emberek köré- ből ének és zenekart szerveztek, hol igazi demokratikus egyetértésben dolgoznak kulturális alapon, párt- különbség nélkül. A zenekarban já- rásbíró együtt ül és muzsikál a földműves napszámmal, a dalár- dában is együtt énekel diák, paraszt gyermek, tisztviselő. A közelmúlt- ban a derecskei színjátszók a János vitét adták elő nagy siker mellett, egymásután 8 ízben, most meg a Bob hercegre készülnek és az elő- adásra meghívták a vizsgálóbíró, a törvényszéki orvosokat is.

Veszünk — eladunk

comp. hálók, ebédők, reca- mlék, ülő és fekvő garnitú- rák, szőnyegek, festmények olcsó árban

Ugyanott mindennemű lakbe- rendezési tárgyak vétele.

Ivány Endre

bütorüzlet, Piac utca 67.

DEBRECZEN 3. OLDAL 1947. jan. 26.

SZÍNHÁZ — MOZI

CSOKONAI SZÍNHÁZ

Vasárnap du 3-kor Vigózeveg. — Béricszünnet. Vasárnap este fél 7-kor: Vigózeveg. Béricszünnet.

Hétfőn este fél 7-kor: Tommy és tarse. Propaganda előadás. Kedd este fél 7-kor: Vigózeveg A. és B. berlet. (28—27.)

KAMARA SZÍNHÁZ

Vasárnap fél 7-kor: Olyan szép, hogy nem lehet hazamenni. Keddén este fél 7-kor: Olyan szép.

Szemben a halállal

Érdekes eseménye lesz a közel- napokban a Vigózeveg mozinak. A bemutatandó film újra vissza- pillant a történelem legádázabb, legvéresebb időszakra: a náci- zmusra, a világégésre, a mérhetet- len fájdalomra. Ez a visszapi- llantás — a dán nemzet nagyszerű fiatalemberének hősi ellenállásán keresztül — kifejezés szép és fordulatos formával, eredeti és ben- sőséges hangján új művészi meg- nyilatkozását is jelenti. Az ellen- állás már többször feldolgozott tárgyának. A film azokról mond el újat, akik szerte Európában egyenruha nélkül küzdöttek egy közös menetszázadban az emberi jogokért, a szabadságért. Lélek, erő és hit világít át a filmkocká- kon. Lebilincselően érdekes a mese. A gyilkos izgalom, a meg- rendítő vallatási jelenetek, a szil- laj tempó és a mindvégig uralko- dó művészi filozófia igazi filmmé avatja, egyben mesteri remek- művé. Paul Reichardt főszereplő mellett a kitűnő színészek hosszú sora vonul fel. A kis Dániának ez a filmbravúrja először a can- nes filmversenyen keltett óriási meglepetést. Nemzetközi nagy díj- jat tüntetik ki. A film London- ban és Párisban hónapok óta a legnagyobb sikert aratja. Címe: »Szemben a halállal«. (A Szabad- ság ára.)

Rádióműsor

Vasárnap: 7: Reggeli zene, 8: Hírek 8:20: Néger spirituális, 8:30: Orgona- ezimok, 9: Tör. kat. mise, 9:30: Ev. felőra, 10: Ref. istentisztelet, 11: Hangversenyzenekar, 13: Vasárnapi kronika 13:20: Hubay művek, 13:30: Ha már őreg lesz Ő, 14: Hírek, 14:10: Művészlemez, 15: Móra Ferenc no- vellája 15:20: Munkaadakör, 15:45: Boldizsár, Iván előadása 16: Magyar nóták 17: Hírek, 17:10: Magyar Par- nasszus, 18: Jazz, 18:10: Vasárnapi beszélgetés, 18:30: Vid. m. rádiórevü, 20: Hírek 21: Rádió hangja, 21:10: Zongoraszó, 21:50: Rádióankét, 22: Hírek, 22:35: Táncezena, 24: Hírek — Budapesti 11:10: Vasárnapi mu- zsika, 12: Filmdalok, 17: Jazz, 18: Hírek, 18:05: Falművészet, 19: Mánás Miska 20:30: Folyóiratzené, 21: Hírek 21:15: Jazz, 19: Zenekari művek.

Anyakönyvi hírek

Születések Konyoska Miklós fm. Ebes 15, leány Mária, Perjesi Pál fm. Dombos tanya 46, fiú József. Fekete István fuvaros Pósa-u. 54, leány Mária, Kerecsi János keresk s. Német-u. 57, leány Ilkő, Petres István vasöntő s. Kút-u. 32, fiú István.

Házasságok: Perényi Jenő köm- ves s. Piac-u. 58 — Malvinka Irén Piac-u. 58, Sajtos Imre fűszerkeresk. Bihari-u. 2 — Gara Ilona Nyil-u. 98, Frank Miklós cipész s. Tar-u. 1 — Kovács Irma Tor-u. 1, Simon Gyula műszerész Egyetkert-u. 50 — Ki- rályfalvi Lujza Budapest, Fekete Gábor busz tisztviselő Lehel-u. 37 — Zilahy Sebes Anna Lehel-u. 37, Kocsis Lajos fm. Eötvös-u. 39 — Nemes Zsanett Homok-u. 121.

Halálozások: Tóth Lajos fodrász s. re. 48 éves Kassa-út 19. Papp Er- zsebet 10 hónapos Gyermekehely Mezei Ibolya kg. 6 hónapos Teleki- utca 46. Káráz Jánosné Kiss Ete- lka rk. 76 éves Varga-u. 13.

Gyapjú kártolása és fonása

Karap Béla mechanikai fonó és szövő üzemében.

Tökéletes fonal- készítés géppel. Baltazár Dezső-utca 9.

Kik is azok a Quakerok?

Az elmúlt napokban többször olvashattunk az amerikai Quaker Mission a magyar ifjúságnak jut- tatandó adományáról. Arról is szó van, hogy a Quaker Mission Debrecenben is állít fel kirendel- séget.

Kik is ezek a Quakerok? A Quakerok egy angol-ameri- kai vallás követői. Nevüket »kvé- ker«-nek kell ejteni s ez a szó annyit jelent, mint »reszkető«.

A Quakerok vallását George Fox alapította, egy szegény ta- kács fia, aki 1624-ben Angliában született. Vargamesterséget tanult de sokat foglalkozott vallásos kérdésekkel és arra a meggyőző- désre jutott, hogy a vallás élő, személyes valóság: Isten kinyilat- koztatása nem záródott le a Bib- líával, hanem mint belső világos- ság, minden ember szívét megvil- lágítja. Ezen az alapon szakított a kereszténység hagyományos ta- nításával, szokásaival, szertartá- saival és a »világosság fiait« né- ven új vallást alapított. A Quake- rek név erre a vallásra csak gúny- névként ragadt rá. Az szolgált alapul a gúnynévnek, hogy isten-

tiszteletlen a belső megrendü- lés sokszor váltott ki remegést be- löltük.

A Quakerok komoly és puritán elveket vallanak.

A protestáns egyházak által hirdett »egyetemes papság« el- vét tökéletesen megvalósítják, minden egyháznak egyenlő jo- gal vannak. Istentiszteletük néma áhitat, amelyen csak az szóval fel, vagy imádkozik, akik erre a lélek készlet. Papjaik, templomalk, szertartásaik, dogmáik nincsenek. Keresztény jellegüket az adja meg, hogy Jézus Krisztus tanítá- sahoz ragaszkodnak.

Vallásuk alapja a szeretet- ben, a segítségben, a testvéri érzés kifejezésében van. Nem esküsz- nek, fegyvert nem fognak.

Angliában és Amerikában van- nak Quakerok. Számuk összesen két-háromezer.

Ez a kevés ember is sokat te- het. Vallásuk a segítséget teszi kö- telenségévé és ennek a kötele- ségnek meg is felelnek. Erre vall az a nagyértékű adomány is, ame- lyet bizonyára követni fognak újabb adományok.

Válóok-e ha a feleség feketézik

Csökken az árdragítások száma

A debreceni törvényszék terüle- tén az árdragítások elleni intéz- kedések a múlt év végefelé kezdtek erősebben érvényesülni. A hatóságok kemény kézzel vet- ték fel a küzdelmet az árdragí- tók ellen és a kormány rende- lelei is megkönnyítették és gyor- sabbá, hatékonyabbá tették az árdragítók elleni küzdelmet. A debreceni törvényszéken szám- szerűleg is megállapítható: no- vemberiől kezdődően erősen emelkedett az árdragítási bűn- ügyek száma.

A múlt év végefelé, december hónapban érte el a csúcsteljesít- ményt a debreceni törvényszék, igen nagy mértékben emelkedett az árdragítási ügyek száma. A rendőrség, árelenőrzők működé- se nyomán egyre több feljelentés érkezett és ennek arányában szaporodott a törvényszék mun- kája. Az uszortanás, az uszora egyesbírók szinte minden nap üzemben voltak. Dr. Póstyáni Márton, a törvényszék elnöke a dr. Farhas Aladár elnöklele alatt működő büntetőtanácsot kizárólag árdragítási, uszora, csempészés és feyyvertartási pe- rek lejártyalására állította be; a másfajta bűnügyeket a Sörös dr. elnöklele alatt működő büntető- tanács tárgyalja. Szaporították az uszoraegyesbírók számát is és így lehetővé vált, hogy az ár- dragítási ügyeket gyorsan, több- ször a tettenérés után egy-két nappal lejártyalhasa a törvény- szék.

Es a törvényszék, ahol elég és megnyugtató bizonyíték merült fel, példásan szigorú ítéleteket hozott: a legsúlyosabb büntetés, amit eddig árdragítási ügyben kiszabtak, két és félévi fegyház; többen kaptak kétévi fegyház- büntetést, igen sokan többhóna- pos szabadságvesztést. Múltányos esetben néha pénzbüntetést ka- pott a vádlott; felmentés csak abban az esetben történt, ha a bűnösség nem állapítható meg, vagyis nem volt bizonyíték.

Most már nagy vonásokban megállapítható a januári mérleg is: januárban decemberhez vi- szonyítva, csökkent az árdragí- tások száma, kevesebb jelen-

tés, kevesebb árdragítási ügy futott be. Ugytlatszik, a hatóság érelyes munkája lassu, de biztos javulást eredményezett, minden vonalon csökkent az árdragí- tások száma. Ezzel kapcsolatban az egyik árdragítási ügyekben szakértő igazságügyi férfi így in- formálta a »Debrecen«-t.

— Az árdragítási vonalon ha- tározottan javuló az irányzat. A gyakori ellenőrzések, a példásan szigorú megtorlások, büntetések eredményeképpen csökkent az árdragítások száma: úletekben, kereskedőknél különösen érez- hető ez; de a szabad piacon is szembetűnő a javulás. — És ahogy megyünk kifelé a téből, a javulás még fokozódni fog minden tekintetben. A bíróság továbbra is a legerélyesebben, a leggyorsabban folytatja le az el- járást minden eléje kerülő bűn- ügyben.

Es mint érdekességet említjük fel: a törvényszék érdekes indo- kolással bontott fel egy házassá- got: egy debrecenkörnyéki lakos házassági bontóper indítót kü- lönváltan élő felesége ellen, mert a különélés alatt feketézett, ár- dragított és a bíróság fogház- büntetésre ítélte. A bíróság a fele- cég hibájából mondta ki a vá- lást, mert a feketézéssel és ár- dragítással vételt a házastársi megbecsülés ellen. A férj nem köteles olyan asszonnyal együtt élni, aki vét a fennálló törvény ellen és aljas indokból elköve- tett bűncselekményben megál- lapították a bűnösséget.

Újabb szénhiány

A Világítási Vállalat január 19. óta nem kapott szenet, így újabb szénhiány fenyegeti De- recen drammellátását. A január havi kiutalásból még 100 vagon szén nem érkezett meg. A Vilá- gítási Vállalatnak a bányáknál tartózkodó tisztviselője jelen- tette, hogy egy jelentős létel, mintegy 40 vagon már utban van Debrecen felé; de szállítási ne- hézségek merültek fel. Ertesüle- sünk szerint három mozdony ment a szénzállítvány elé.

NÉZZE

... ..

VÁGÓ

Sándor cég

RUHA

ki rakatalt

PIAC-U. 33. Széchenyi sarok.

HÓ- és sárcipő

mindennemű gumik szakszerű javítása.

SZENC SÁK

gumiüzem.

Vár- és Nyomtató-u. sarok

Debreceni Szabad Száj

ÚJ NINCSEN TÁMBAH
„Szabad Száj”-nak fő a feje,
Habár nincs is neki neje.
Nagyobb a baj, mintha mája
Lenna a rossz, Ninos lénja.
Nem jó buk-költönek lenni
Nem történi itt már semmi...
Éjszakai üzletvitás?
Egy k s pikáns tisztulást
Farsang-idei fánótiálom?
Mindenkiről nem zong dalom,
Vasvályos konspiráció?
Ebben bizony nincs ráció?
S kiáltjuk teli torokból:
„Híven konspirátorokkal
Nem vállalunk közösséget!”
Piane „Magyar Közösség”-et...

NAPIHIR
Elfogták Dálnoki Lajos hazaféltá-
kóst, aki „Már a Veres, hó a Veres”
titkolt ezerecskéket folyatta hó-
napokon át.

ÚJ NÉPDAL
Három bokor Saláta,
Akad, aki gyomlálja...
KINRIM
Örködik a szabók Álman
Polgármester Szabó Kálmán,

ZOLA UTAN SZABADON
Egy városi tanácsülésen Simon-
kovaics József kérte, hogy az UNRRA-
kocsit hagyják meg ügyosztálya keze-
lésében, ne adják át a műszaki ügy-
osztálynak.
— Miért kellene átadni? — mondta,
Van a mi ügyosztályunk is olyan
rendes, mint a műszaki ügyosztály.
Mire Kalenda Lóránt — Zola után
szabadon — csendben így válaszolt:
— Na-na...

CSAK AZ UTOLSÓ NÉGY?
Máltanyasságot érdemlő keresés van a
sárosi tésztés előtt. A tészták valamennyi-
nyen megszavazták a kérelem teljesí-
tését, de itt van a BBC-as rendelet,
amely a gazdasági rend védelmében
szigorú korlátozást káps a szabónyforgo
kérelem teljesítését is kizárja.
— A rendeletet nem lehet megszeg-
ni, mert ott van a büntetés is érte mind-
annyiunknak — mondja a referens.
Egy tanács tag (újdöve megszólal):
— Az utolsó négy év unalmas lenne.

KÖNNYU SECITENI
A Parasztmozgás a tanyákon, köz-
ségekben gazdasági képzés előadások-
kat tart. Egy munkáspárti politikus
szóval a tanyákra, hogy így partizán-
ok lesz az előadásoknak.
— Könnnyű ezen segíteni — mondta
egy kizgazda — Parasztmozgás
egy pártokon belül áll, az előadások így
mind a négy párt jelvényét kizárják a
munkákra...

VAJJON!
Egy asszony hazudik — pesti sze-
replővel. — Mi az kérem, Debrecenben
nem akad egy asszony, aki hazudik?
Pestjort kell hozni!

SZERELMI VALLOMÁS
— Tudom szívem én már sok lány-
nak udvaroltam. Volt, akit a károsú
alakjairól szerettem, volt akit szépsé-
géről, volt, akit az okosságáról...
Te vagy az egyetlen drágám, akit
szívesen szeretek...

SZÖSZERINT
A Kisgazda Párt gazdasági mor-
za-akozástálya az elmúlt este jölsi-
kordit vasorát rendezett. A vasorán
a pártvezetés minden meghívott
tagja részt vett.

ÉRTHETŐ
Az egyik közismert debreceni néző,
cselég már hetek óta szerényen új tisz-
tikart választani de „tervezés” ok
miatt nem sikerült megvalósítani. A
közgyűlés ugyanis nem tudja meg-
választani — a korlátozást.

EGY IFJÚ FERJ NAPLOJÁBÓL
— Nos barátaim folyton panaszkod-
nak feleségükre, Bozsgé én meg félték-
etk elégedve hiestársaimmal. Híven
rendes asszony tán nincs is több Deb-
recenben, mindig segít nekem a takar-
itásban és a főzésben...

SZINESNYUDÓJ
A debreceni nyugdíjas színeszek
40—50 esztendő múlt után néhány
fontból tengődnek. Ezzel kapcsolat-
ban mondta egyik öreg színesz:
— Ugy jártunk mi ezzel a nyugdíj-
jal, mint az egyszeri alkalmazott, aki
bejelentett:
— Főnök úram, ma 40 éve, hogy a
cég szolgálatában állék itt őszintem
meg.
— Rendesen van Majd kiutalok ma-
gának a forintot hajléktelkre.

OVATOS
Egyik gyors házasságairól és válá-
sairól közölte a férfi jegyzőúrú vád-
sá. — Rovághotom a gyűrűbe a meny-
asszony nevet? — kérdezte az észre-
vessz.
— Lehet! — felelte. — De minden-
esetre ne nagyon mélyen.

KVARCLIHÁNY
Egy vevő reklamálja a csemegésnél,
hogy mostanában nem lát sehol
kvarglit.
— Talán nem gyártják?
— Sokhelyt büzik itt úram. Minak
ide meg a kvarglit?

A „SZABAD SZÁJ” REJTVENYE
A város nagyszabású városfejtesz-
tési tervét k... it.

VADASZOK EGYMÁS KÖZT
— Hallottad? — Új vadaskönyvet
adnak ki, jobbat az eddigiekénél.
— Benne lesz az őszes kereskedők
címe, ahol vadat árulnak?
EZ ICY VAN
Jobb a hó, mint a hó...

OLÁS ELOLECE
Dr. Mátyás Sándor rendőrelvezede-
hez, aki az erdőkigazgató, ügyeket tár-
gyalja, beült egy ember.
— Egy kis tüzev tő-lopást szerel-
nek ledini.
— Mikor lett elfelve?
— Még nem történt meg, de itt van
rajtunk a szigorú el, a faskamara
úras, pénzem nincs, nem kerülhetem
el a tolvajlást. De azt se szeretném,
hogy mit tudod, meg a büntetés
magtörténi, rák tavaszodjon azt
munkaidőben kelljen leszoigálni a kis
lopást.

BUCYI SANDOR MÓKAI
Azonnyá Bézi a minap, hajja kend
apjok káromkodással ki kend, három-
kodással nyugszik kend oszt nem gon-
dult még arra, hogy mi lézen végít-
letkor? Na mondik neki, bizgen gon-
dultam én rája kedves odalordócs-
kam Eska, de hogy meghánytam ve-
tettem a dögöt, arra jutottam ki, hogy
vót is meg van is nekem a földi le-
be rajtad kívül is annyi bajom kiem,
meg keverem, hogy a vizsgálómá-
kor úgy válen nekem fog ki járni va-
lamicske.

EGY RÉGI KURA
A mostanában sűrűn fellépő nátha
elmulasztásáról beszélnek. Egyikük
azt mondja:
— Régi dolog, de csak a legjobb
orvosok a káplakura,
— Hát az micsod?
— Az ember lefekszik az ágyba,
maga mellé tesz két liter forróit bort
és egy káplapot. Azán addig iszik, míg
az egy káplapot kettőnek nem látja.
Másnapra elmúlik a nátha.

KÉTFELE FAJDALOM
Laci a papa előtt szörnyen zokog,
mivel pár perccel eább egy csínyét
kikapott.
— Azt hiszed nekem nem fáj az —
kérli apja —, hogyha el kell vernem?
— Lehet, hogy fáj... — szipog Laci
—, de nem azon a helyen.

VALÓBAN
A 20 fokos hideg idején a hideg fo-
házban egy fogó y megjegyzi:
— Tényleg hüvösebb kell tennem...
**MIKOR VAN HIDECEBB
ÉS MELECEBB**
Megkérdezték egy idő gazdát:
— Telen van-e hidegebb, vagy nyá-
ron melegebb?
Csendesen válaszolja az öreg ma-
gyar:
— Hát az egyszeri ember is mondta
már, télen van hidegebb, mert h gy
tlen befagy a folyó, de nyáron nem
forr fel a vize.

SERKENTÉSI DIJ
Az igazságügyi tárcza felfüggetlen-
zésé során szó van a „serkentési díj-
ról” amelyben a legjobb bírákat,
ügyészeket részesítik. Több fiatal
bíró és ügyész lemond erről. Ok nem
szorulnak „serkentésre”, Anélkül is
tudnak „serkenteni”.

EZ IS LESZ?
„Árdrágítók halja. (Köz működik az
árellenörök zenekara. Elhúzzák az
árdrágítók notáját).

APROHÍRDETÉS (Állásosor)
Fővezető állásomat elsősorban Bra-
zíliaiba érvényes utlevélrel. Ajánlato-
kat „Magásra emelkedő karriér” jel-
lőre a Szabad Száj kiadóhivatalába
kérem.

ÉTLAP
Beesinnát leveles,
Veress pecsenye Saláta körözéssel,
Puccos szoszbán.

JOBBI ICY
Gondos (Chedak) Jónost a Szociáldé-
mokratia Párt egy évre eltiltotta a
pártnapot látogatástól. Legjobb
leaz ideje a tanyá vasut mezeje, va-
zessze.

FORDITVA
A múlt vasárnap arról írtunk, ami
olyan szép, hogy nem is lehet igaz. Az
életben sajnos fordítva van: minden
olyan igaz, hogy nem is lehet szép.

KIS SZÓTÁR
100 forintos — égi tünemény
Adó fizetni — költemény.

VENDELGŐBEN
A főpincér így szól a helygőz vend-
éghez, aki nem akarja kiáratni az
italt:
— Fizat, vagy rendőrt hívlak.
— A passz így felel:
— Ma a... ga m... r... ha, azt
hi... sz... a re... ndőr k... zati?

KISSÁ ÜRES
Az egyik párt crosen tevékenykedő
tagja új lakást rendezett be, amit
nem díszkavassal mutogatott leme-
cséink.
— Mit szölköz nezd? Minden hely-
séget a saját jejem után rendeztem
be.
— Igazán szép! — jegyezte meg
egyik vendég. — De miútha kissé
müdszgyik úras volna.

MI AZ OKA?
— Lemonutam teljesen az italtól.
— És mi az oka az éhatározásod-
nak?
— Ahányszor ittam, mindig duplán
láttam egyik haragosomat és ezt még
egy példányban nálkzen tudom ova-
sítani.

NACY JÓVÓ ELOTT A GRAFOLÓGIA
A Kisgazda Párt nagyválasztmánya
elhatározta (előszóval a többi pár-
tok is követik) hogy a párt összes
vezető tisztviselőinek és alkalmazot-
táinak egy a múltját, mint jelenét és
jövőjét megvizsgálja. Erre a híre a
grafológusok egész serege jelentkezt
a Kisgazda Párttal alkalmaztatás vá-
ránt.

Heti krónika

KÜLPOLITIKA. A hét elején
három kormányválság tette még
mozgalmasabbá a világpolitika
csendesnek amúgy sem mondható
létkörét. Mondanunk sem kell,
hogy a válságok mögött minde-
nütt világnézetek ellentéte és
harca húzódik meg. Caldariusz gö-
rög minisztereinek egy párt-
on kívül minisztereinek éleállítá-
sával próbálja áthidalni a nehézsé-
geket. Az olasz kormányválságot
valószínűleg a szocialista párt-
ban bekövetkezett szakadás robban-
totta ki. Franciaországban
pedig a szocialista Radamler
próbál kormányt létrehozni. Bár-
milyen kormánya legyen is Fran-
ciaországban, nyilvánvaló, hogy
külpolitikai szempontból azt az
államot tekintni majd hathatós se-
gítőjének, mely a német kérdést
a francia tervek szerint látja
megoldhatónak. — A volt csatló-
államok békéjét, a jelek szerint,
még a hivatalos aláírás előtt el-
látják kézjegyükkel a nagyhatal-
mak külügyminiszterei. A tavozó
Byrnes hűfőn előzetesen aláírta
a magyar békeszerződést is. A
volt amerikai külügyminiszter
pédáját Bevin angol külügy-
miniszter is rövidesen követi, sőt
jólétesült londoni körökben úgy
tudják, hogy a négy nagyhata-
lom többi külügyminiszterei is
még a februári ünnepélyes alá-
írás előtt kormányuk nevében
aláírják a békéket. A békeszer-
ződésekkel kapcsolatban az olasz
kormány jegyzékét intézett
a nagyhatalmakhoz, amelyben
Olaszország az Egyesült Nemze-
tek ellenőrzése alatt kéri a szer-
ződés felülvizsgálata alapúvének
elismérését. A finn kormány a
parlament elé terjesztette a finn
béke elfogadásáról szóló törvény-
javaslatot. — A lengyel választá-
sok a kormányblokk nagy győ-
zelmet hoztak. A moszkvai rádió
rámutatott arra, hogy a lengyel
választójogi törvény a lengyel
nép legszélesebb rétegeinek bizo-
sította a szavazati jogot. Mikó-
lajczyk jegyzékét juttatott el a
három nagyhatalomhoz, melyben
kéri a választás érvényteleníté-
sét. — A romániai Moldvában
súlyos éhínség tört ki. Nemzet-
közi segélyakció indult az éh-
lál előtt álló moldvai lakosság
megmentésére. — Szállia minis-
tereinek Roosevelt elnök fiának
nyilatkozatát nyilatkozatot
adott az amerikai-szovjet együtt-
működésről. Mint a szocialista
„Populaire” írja: Szállin újabb
nyilatkozata meggyorsítja a ki-
engesztelődést. — A későbbi né-
met és osztrák békeszerződés kö-
rül máris zajlanak az események.
Jugoszlávia bejelentette, hogy
2600 négyzetkilométernyi terüle-
tet követel magának Ausztria ter-
ületéből. Londoni jelentés szer-
int az angolok követelések-
kel. Ugyancsak London jelenti,
hogy az osztrák államszerződés
ki fogja mondani, hogy a Habs-
burg-ház örökre száműzött. —
Schumacher, a német szocialisták
vezére egy gyűlésen kijelentette:
Sohasem fogadjuk el a befejezett
tények politikáját egyik oldalról
sem.

BELPOLITIKA. A Független
Kisgazda Párt országos központ-
ja felhívást bocsájtot ki a köz-
társaság kiküldésére első évfordu-
lójának megünneplésére. A felhí-
vás hangoztatja, hogy a köztár-
sági államforma többszáz éves
elnyomtatás után népünk szabad-
ságát jelenti, jelenti a földrefor-
mot, a munkásság jogait, a tár-
sadalmi és emberi egyenlőséget.
— A köztársaságellenes össze-
esküvés vezérént, Dálnoki Veress
Lajos vezérést elfogták. A
Nemzetgyűlés felfüggesztette
nyolc nemzetgyűlési képviselő
mentelmi jogát előzetes letartó-
ztatásra is kiterjedő hatállyal. —
Megrendítő bányászernésletlenség
történt Dorogon: egy kigyulladt
és beomlott tárna maga alá te-
metett harminc bányászt, akik
életüket veszítették. A magyar
kormány a nemzet halottainak
tekintet a munka frontján elcsúsz-
tolt bányászokat. — A magyar pol-
itikai élet és a saját országzarté
megemlékezett Lenin halálának
évfordulójáról. Debrecenben élénk
érdeklődés mellett rendezte meg
a MSZMT a magyar-szovjet bar-
rársági napokat. — A bécsi SZEB
felszabadította az osztrák Dunán

lefoglalt 181 hajónkat. — A kor-
mányzat a súlyos aszálykára
való tekintettel az egész ország
területén 15—20 dekára szállítja
le a kenyérfejadagot február
1-től. — A belügyminiszter 3 óras
beszédben ismertette a paraszt-
képviselek előtt a köztársaság-
ellenes összeesküvés adatait. Az el-
fogott Dálnoki Veress Lajos be-
ismerte, hogy 1944 nyarán Hor-
thytól megbízást kapott „annek
bármilyen akadályoztatása ese-
tén” a kormányzói jogkör gyá-
korsására. — Tízennygy magyar
állampolgári, akik a háború alatt

Tegnap megnyílt a népkönyvna
Tegnap déiben a DEMKE épületé-
ben megnyílt a város téli étkezte-
tési akciója.
**A DEMKE helyreállított pinche-
lyiségében történik a kiosztás.** Ide
gyülekeztek az étkeztetésben részt-
vevő munkaképtelen szegények, sze-
gényorsú iskolásgyermekek és sok-
gyermekes szegény családok.
A könyvből kellemes ételszag
árad. Hatalmas, ujonnan beépített
üstökben fő az első ebéd: kása,
marhapörkölttel. Tíz 100—150 lité-
res üstben fő a kása. Evezőnek be-
álló kavarókanállal vargatóják. —
Odebb a hús fő.
— Tessék bejönni polgármester úr
az „étterembe”! — invitálja be
egy szegény a polgármestert a ki-
osztás helyére. Tiszta, új fapadok,
faasztalok. Külön bejárat, külön ki-
járat.
A bejáratnál átadják jegyüket a
szegények. Állandó jegyük van, min-
den kategóriának más színű. Kilyu-
kasztják az aznapi dátumnak meg-
felelő rovatban.

**A dohánygyári munkások nyugdíjszabályzatát
január 1-től kezdve életbeléptették**
A pénzügyminiszter a hivatalos
lap csütörtöki számában megjelent
rendeletével 1947 január 1-től kezd-
ve életbeléptette a dohánygyövedék
munkáslétszámában alkalmazottak
nyugdíját és nyugdíjszabályzatát.
Az állandó alkalmazott nyugdíjra
tarthat igényt a szabályzat szerint,
ha a tíz évet elérő alkalmazott
szolgálati ideje. Az időszakos alkalm-
ozott nyugbért kaphat, ha a 400
munkhetet elérő beszámítható szol-
gálati ideje. A nyugdíjazás és nyug-
berezés végleges, ha az alkalmazott

**Gyümölcsstermesztési
tanfolyam Debrecenben**
Hajdú és Bihar vármegyék m. áll.
kertesztési felügyelője a helybeli
Gyümölcsstermelők Egyesületével ja-
nuár 27-1 kezdettel a város háza kis-
tanácstermében naponta 2—4 óra
között ötnapos gyümölcsstermesztési
tanfolyamot tart. A tanfolyamot
díjtalanul látogathatja mindenki.

**A Kishegyesi-úti lakosok
kérese**
A lakosság érdekében hívjuk fel
Debrecen város illetékes hatóságát,
hogy az alanti állapotokat azonnal
orvosolni sziveskedjék. Állandóan
azok a felhívásokat olvassuk az
újságban, hogy a szemetet ki kell
hordatni, mert azok fertőző beteg-
ségek okozói. Mi ennek a kötelesség
nek eleget is teszünk és el akarítot-
tuk udvarunkról a fertőző betegsé-
get tápláló szemetet. Sajnos, a há-
ziszemetet fuvarozó vállalatok vissza-
élnék a város rendeletével és a sze-
metet a város külső utcáin vagy a
kerteségekben lévő üres telkeken
rakják le. Nem törődve azzal, hogy
a kerteséget fertőzik. Mi kishegyesi
úti lakosok kérjük a város illetékes
hatóságától, vagy a rendőrségtől, aki
erre hivatott, hogy a Kishegyesi-út
33. számú telken, valamint a Sze-
gényháznál szembe levő telken
azonnal szüntessék be a szemet le-
rakodást annál is inkább, mert ez
sűrűn lakott terület. Ma már úgy
vagyunk, hogy a patkány úgy elszá-
porodott ezen a környéken, hogy
irtani sem tudjuk, kérdezzük, mi
lesz tavasszal, ha kiolvas? Gomba-

**Kishegyesi-úti lakosok.
Ingyenes eszperantó
tanfolyam**
A Független Kisgazda Párt febr-
ruár hó 3 napjától kezdve, heten-
ként két óran, hétfőn és pénteken
délután 6 órakor kezdődőleg, kez-
dők számára ingyenes eszperantó
tanfolyamot rendez. Jelentkezni le-
het naponként délelőtt a párhelyi
szegé pénztárszobájában. Első óra
február 3-án, hétfőn.

Elítelt árdrágítók
A debreceni törvényszéken dr.
Mozsi István uszoraegysébiró több
árdrágítási ügyben tárgyal. Fischer
Vilmos Széchenyi-utcai kereskedő
egy doboz Vim tisztítószert 92 fill-
lér helyett 1 forintért adott. A bír-
ság 400 forint pénzbüntetésre ítél-
te. — Ráti János hajdúnánási lakos
a zöldséget 1 forintért adta, vagyis
a hatósági árnál jóval magasabban.
Egyhónapi fogházbüntetést kapott.
Zahonyay Mihályné ondódi lakos a
tyúkot adta drágábban. 20 forintot
kért holott annak az ára csak 12
forint lehetett volna. 200 forint
pénzbüntetésre ítélte a törvényszék.

**Irógépet elad-vesz
HURAY, Iparkamara**

**Rádiókészülékek
új gyáriak, részleteire is.
MAYER EMIL cég**
Balthány-utca 5. Kossuth-utca 13.
Telefon: 380.

amerikai repülőknél menedéket
nyújtottak, az USA hivatalos el-
ismerésben részesített. — Paraszt-
emberek irányításával tovább vég-
zi munkáját a Magyar Paraszt-
szövetség.

Negyedszázadon át a munkásság problémáinak megoldásáért

A „Debreczen” hasábjain kapott teret az elviharzott negyedszázad alatt a munkáspánaszok, jogos kívánások mellett a tehetséges emberek, akiket igyekeztünk kiemelni a sűrű környezetükből, mostoha sorakból, felhívni rájuk illetékesek figyelmét. Ezeket a hasábjainkat irányult fény a sanyarú magyar sorokban ezer-esterekek, főbemaradt alkotók, a törzsvá törzstől a munkásságértékek. Itt alkotott fel a Fodor József panaszai:

— Gyönyörű lenne, ha lehülne minden kenyérgond, csak csúszhatnánk egyik alakot a másik után, ahogy bennem életem. De azt hiszem már késő. Engem annyira minden ért, nem tudok bízni abban, hogy egyszer még másképpen is lehet. Azért nem tör le ez. Négy fiam van, kis, apró emberszobrok. Talán közülük valamelyik egyszer megcsinálja, amit én nem tudtam, amire hasztalan vágytam vacogó fogad és tehetetlenül egy életen át. Sok-sok szobor terve lakik bennem, hogy hatalmas alkotások leszek.

— Valamikor azt gondoltam, széles tereken állnak majd, emberre néznek fel rá, vagy kiállítástermek patakzó fényében csodálják meg. Aztán valakit mindennap lefaragott az elképzelésből az élet. Az óráinak álmódott szobrokból kis figurák lettek, játékok gyermekeimnek. Talán az ő szemük olyaannak látja, amilyennek lenniük kellett volna. (1939. ápr. 2.)

Igy kapott hangot a „Debreczen” lapján a sok feltört munkásság, panasz, válfomás, mely a súlyos idők útjaitól annyira szenvedett dolgozók lelkéből ki-smült.

„A mezőgazdasági munkásság öregségi biztosítása” c. cikkünkben a legerőteljesebben kifogásoltuk ennek a törvénynek azt a meghatározását, mely 65. életévben állapítja meg a korhatárt, amikor a földművelés, vagy törpebirtokos az amúgy is csekély özszegeben megállapított nyugdíj élvezetébe léphet. A magyarországi halandósági táblázat alapján döbentették rá arra, hogy bizony éppen ennek a rétegnek kora határa nem igen terjed túl a 65 éves és nagyon kevesen lesznek majd, akik a nyugdíjkorhatárt élvezhetik. Követeltük a korhatárnak legalább a 60. életévre leszállítását, a biztosításnak a fele égre, családra való kiterjesztését, a járandóságok összegének 3—4-szeresére emelését és hangsúlyoztuk, hogy a speciális gondoskodásnak előbb utóbb el kell érnie az orvos- és gyógyszeres szolgáltatásig, a betegség ideje alatti segélyezésig. (1938. II. 13.)

„Az építőmunkások mozgalma” c. cikkünk olvassuk: „A munkásság a kollektív szerződés révén nyugvópontot óhajtott teremtleni. Természetesen ez csak akkor következhet be, ha a munkáltatói érdekeltség is belátja, hogy a miniszterileg megállapított legkisebb bérek a szakmák leggyengébben képzett munkásaira vonatkoznak és kollektív szerződés keretében kellő alkalom adódik a jobb munkások munkakörülményeinek megfelelő értékelésére. (1938. II. 19.)

„Igazságos jövedelemegosztást” cikkünk szövege teszi, hogy a dolgozók éhberért verjéteknek a szociális feszültség fokozódik, problémák dörömbölnék a kapukon. A gyárpar és bankok 3 milliót kegyesen öszendtek és ezzel eléget véleek tenni minden kötele-ségüknek. A szociális kérdéseket nem lehet karitatív uton rendezni. A szociális kérdések alfája és omegája: az igazságos jövedelem-megosztás. 40 bankvezér jövedel-mei bankjánál és annak válfatai-nál évente nagyobb, mint az egész kormányé együttvéve. Rt.-k

néhány tagj vezetőségének jöve-delme akárhányszor több, mint komoly munkát végző többszáz alkalmazotté s a nagy kiépítések-nél is éppen a vezetőség roppant dotációi kerülnek ki csorbítaila-nul, míg a kis alkalmazottak koldusbotra kerülnek. Statisztikai év-könyv szerint 1935-ben saját be-vallásuk (!) alapján a gyárparo-sok tiszta nyeresége 872 millió pengő volt. Ennek egyrészből egycsapásra megoldódnék gyári-és földmunkások, diplomások és munkanélküliek kérdése. Játssza fordíthatnánk 100 milliót eddigi munkáik, tisztviselőik jobb ellá-tására. Ne legyenek kénytelenek a magyar adóügyi hatóságok 1—2 pengős végrehajtásokkal a kismen-berek zsebében vájkálni, ahol úgy sem találunk semmit sem. Hanem nyuljanak progresszív magadózta-

tással azokba a zsebekbe, ahol bőségesen rejtőzik az arany.”

Vajon nem-e a dolgozók érde-kében jelentek meg ezek a sorok 1938. február 28-án a „Debreczen” vezércikkében?

„Köz munkák megindítását” c. alatt a következők olvashatók: „A bajok kútforrása a népi rétegek nyomorában keresendő. Az igazt javulás csak a belső fogyasztás és vásárlókézség növelésével jelent-kezhét. Munkaalkalmak terem-tése tisztességes javadalmazások mellett az építő és ütéplő iparban nagyművű köz munkák haladéktal-an megindítása és korszerű em-bervédelem szükséges...” (1938. III. 22.)

Közben boldog örömmel állunk meg a 14 éves balmazújvárosi zselier, majd inasgyerek úde írá-

sánál, melyből tehetség fénye csillan ki. Oldalmi írását közli a „Debreczen”, megemlékszik tervé-ről hogy megírja a kis zselierű regényét, akinek a szülői házában a kis darab kenyérhez olyan sok az éhes száj, hogy minél előbb magának is keresővé kell lennie. 8 éves korában már éltől libát, disznót őrizni. Aztán, ahogy a napsütés, zimszánkó korán megér-leli, úgy válik rá mindig erősebb munkára: kaspára, kaszára. Nincs az a munka, aminek meg ne fog-ná a végé és mire a tulajdon-keppel felnött korba ér: egész kis élet van mögötte keserű velő-ségeival, sok szidással, kevés örömmel. (1938. IV. 8.)

„Páldátlan” c. cikkünk felhábo-rodottan utasítja vissza a D. U. brutális támadását a háztartási alkalmazottak ellen. (1938. IV. 12.)

ING 29'80
AKCIÓ
NYOMOTT PULPUS-ból Ft-ért
egyes számok
FRANK ARANY BIKÁ

sőségi csónakázó tavat lehetne itt létesíteni, de meg lehetne oldani a közel Ácsádi útról a hőforrás ide-vezetésével egy munkássáfróó lé-tésítést is. Sürgősen szükséges lenne az Olajító kérdésének meg-oldása egy egészséges terv keretében.

Három vármegye szegénységének piaca

A Telek-tér méreteit túlzárnyalo zsbivásár is a Csapókertben terül el és szintén sok probléma vár ez-zel kapcsolatban is megoldásra. Utkövezés, járdaletésítés és leg-alább egy fedett csarnok létesítés, ahol csikorgó hidegben megold-hatnák az árusítást azok, akiknek életviszonyaik, hogy ideho-zott holmijalkból néhány fillért áruljanak. Általában az érdekel-tek közegészségügyi szempontból és szociális szemézőből is úgy érzik, hogy egész sereg feladat vár Hétécekre a debreceni ös-kapiacsal kapcsolatban, mely a második világháború elváharása után hatalmas méretűvé vált, hi-szen Berettyóújfalutól Nyírábrá-nyig, Csangertől Kabáig keresik fel a debreceniek kívül is szer-dán és szombaton.

A Csapókert és téra-telep a parcellázásokkal, utcanyitással újabb fejlődés lehetőségei előtt áll-nak. Mire azonban erre sor kerül, szükséges, hogy régen húzóó bé-rés problémái, a töltések, közvilá-gítás és vízvezeték felállításá-nak kérdése mellett megvalósu-lásra kerüljen.

Külvárosi séták...

Közműveket, utcarendezést jóvizű kútakat kér a Csapókert és Gerébi-telep lakossága

A keleti városrészt legnagyobb külsőségén, a Csapókertben járunk, melyhez szoros közelsége folytán ügyszólván minden problémájával hozzákapszódik a még elhanyagoltabb állapotban lévő Gerébi-telep. A hótakaró ir-galmas fehér lepelbe burkolja az utakat, melyek a záros időben szinte megközelíthetetlenül tessik járművek számára a Csapókert és Gerébi-telep egyrészt. A ja-kossággal folytatott beszélgetés közben egyre-másra buggyanak fel a problémák, olyan kérdések, melyek évtizedek óta megoldásra vártak s melyeket jobb, alkalma-sabb időkben már meg kellett volna oldani, de amire napjaink-ban nehéz helyzetünkben is sür-gősen sort kell keríteni. Ezt ki-vánja egy városrészt dolgozókból, kismemberekből álló lakosságának minden érdeke, de ezt kívánja a város fejlődésének jöretlen vonal-ban haladása is.

Utcarendezést...

— Tíz esztendője lehet annak — mondja a Zrínyi-utca egyik la-kosa, hogy a Csapókert és körötte lévő négy külsőségi telep lakossá-ga felkereste a város akkori ve-zetőségét. Körtük elsősorban egyes utcák megnyitását inség-munka keretében, mert egyes fon-tos részeit a Csapókertnek csak nagy kerülővel lehetett elérni, holott légvonalban nem nagy tá-volságok vannak. Ránutattunk arra, hogy ebből a szempontból a Gerébi-telep helyzete még rossz-szabb. Szerencsétlen fekvésénél fogva annyira ki van kacsolva a város észak felé, mintha nem is Debreczenhez tartozna. Tulajdon-képpen csak a Sámsoni-út felé van összekötötésben a várossal, tehát először kifelé kell menni a lakosoknak és csak aztán befelé, hogy a városba mehessenek. Be-lekapcsoló utak nyitása vált szük-ségessé, ezt azonban a város ak-kori vezetősége csak abban az esetben helyezte kilátásba, ha a kisasajítási költségeket a Gerébi-telep lakosai magukra vállalták. Erre azonban a munkásokból, két-kezi dolgozókból álló telep lakosai nagy szegénységük miatt nem voltak képesek... Így maradt minden a régiiben, tíz esztendő alatt alig történt valami e kérdés megoldására.

— Amit a Gerébi-teleppel kap-csolatban emondottunk az kicsbb mértékben áll a Csapókert egyes részeire is. Itt is jelentős utcaren-dezés lenne közérdekű.

Töltés, közvilágítás, közkutak

— Akkori deputációink alkalmával kértük a város vezetőségét, hogy az egyes utcákat lassák el-töltéssel. E kérdés akkoriban elsősorban a Király Ferenc, Irén-, György-én Endre-utakkal volt

kapcsolatban, mert esős idők be-álltával ezeket az utcákat teljes szélességű víz borította. Van ezenkívül még jónéhány hasonló utca. Nem kaptunk segítséget ezen a téren sem, az eredmény az volt, hogy 1939-ben és 1940-ben, amikor Debreczen külsőségeinek egy-részt elborította a belvíz, a Csa-pókertben, Gerébi-telepen és Rok-kanttelepen sorra omlottak össze azok a kis házak, amit itt élő, jó-részt kiskorú munkások egy élet keserves keresetéből áll-ítottak. Ebben a két esztendő-ben csak az utcákat lepte el a víz, hanem behatolt az udva-rokra, betört a lakóházakba, mint az ürgeket, öntötte ki az embe-reket. Két esztendővel előbb hang-zott el keresetünk, amit ha meg-hallgatnánk, sok ház maradt volna épségben és legalább 10 százaléka-lal csökkent volna a később mu-tatkozó nagy lakásinség. Hangsú-lyoznom kell, hogy akkor még meglehetősen nagy volt a munká-nélküliség, tehát a perifériák, köz-tük a Csapókert és Gerébi-telep lakosainak problémáit jóakarattal közmunka keretében meg le-hetett volna oldani. Nem történt azonban semmi ezen a téren, az-tán jött a háború és elnyomta, háttérbe szorította a kismemberek nagy kérdését.

— Tudjuk jól, hogy ma jóval nehezebb helyzetben van Debre-czen város vezetősége. Az akkori gazdag város vagyonának jórés-zét elvesztette, ennek ellenére bi-zunk benne, hogy a jelenlegi ve-zető hamarabb megériük a mi ba-jainkat és sorra veszik ezeket az elhanyagolt ügyeket.

— Ilyen keresetünk a közvilá-gítás megoldása. Télien korán söté-tedik, sok fiatal fiú és leánytan-onc jár haza koromsötétben. Közvilágítási szempontból is fon-tos ennek megoldása.

— Több jó ivóvízű kút felállítá-sa szükséges, ebből a szempont-ból ez a városrészt egyike a leg-elhanyagoltabbaknak.

Napközi óthont, művelődési intézményt, telefonállomást

Az itt egymás mellett lévő négy külsőség nagyszámú dolgo-zója, tekintettel arra, hogy sok helyen férj és feleség egyaránt munkába járnak, megkívánná újabb napközi otthon felállítását. A gyermekáldás szempontjából ez a városrészt egyike a leggazda-gabbaknak, éppen ezért a nagy-számú szabad térségnek egyikén gyermekjátéktér felállítása lenne szükséges. A fiatalság sporttele-pet szeretne létesíteni, saját mun-kájukkal szívesen hozzájárulná-nak ennek megvalósításához. Az idősebbek pedig olvasótermet, kul-

túrházat óhajtanak az olvasókör annak idején megkezdett munká-ját nagyobb keretek között foly-tatva. Szükséges lenne egy-két újabb nyilvános telefonállomás felállítása, hogy betegség, vagy hatóságok beavatkozásának gyors szükségére esetén hamar összeköt-tetést találjanak a várossal.

A Kincseshegy és Olajító

problémája is szorosan ennek a városrésztnek kérdéseivel kapcsol-ódik. Mindkét részen útkövezés, járdaletésítés, a közvilágítás mi-előbbi teljes megoldása szükséges. A Kincseshegyi tó környékének parktervezését nagyon szép kül-

A hólabda-rendszerrel szélhámoskodókat nyomoz a rendőrség

A debreceni rendőrségre több fel-jelentés érkezett be az úgynevezett „hólabda-rendszerrel” szélhámos-odók ellen. Az utóbbi időben töme-gesen kaptak debreceni lakosok guppel frott levelet, mely egy ame-rikai öltetve hivatkozva „önsegély-zés” akciót indít el és öt nevet fel-sorolva kéri a címzettet, hogy szin-tén öt ismerősének küldjön hasonló tartalmú levelet, ugyanakkor azon-ban az öt cím elsőjének adjon fel öt forintot. Érdekes jelenség, hogy az ügyes trükknek annyian hittek, hogy az utóbbi időben valószággal sorba álltak egyes postahivatalok-nál az öt forintot feladó. A ravasz fondorlattal elindított levelezés pe-dig csupán elindítottjának jelent jó-vedelmet, ahíhez tömegesen futnak be a feladott öt forintok; a közben csatlakozók jó esetben saját öt for-intjukat kapják vissza, nagyrésze azonban azt sem.

Az amerikai író szélhámosság ki-tervezői és elindítói kézrekerítésére a rendőrség megindította a nyomozást. Ugyanakkor azonban felhívják a közönséget, hogy ne adjon hitelt a megtévesztő leveleknek és ne ve-gyen részt a valóban egyesek „ön-segélyezését” szolgáló levelezésben ma, amikor a társadalom csaknem minden tagjánál minden ötforint-nak meg van a maga helye.

Mivel sokan nem tudják, hogy rpi a széihámosság a hólabda-levelezéssel kapcsolatban, Nagy István rendőrhadnagy megállap-ításra alapján ezt a következők-ben ismertetjük: 5 ember összeáll, megírják a ravasz furlangjag kiagyalt levelet és a levél alfára megállapo-dás szerinti sorrendben odairják a nevüket és a címüket. Mind-

nük keres magának fejenként 5 megbízható barátot, akiknek az a feladatuk, hogy az 1. sz. hely-en lévő címre egyenként 5 for-intot adjanak fel postán. A la-va tényleg megindult. Ha min-denki pontosan teljesíti a fel-adatát, az 1. sz. hely — miután ötven adtak öt felé a leveleket — így 25 helyen van levél — 25x5, azaz 125 forintot kap. A 25 játé-kos 25x5 helyre adja tovább a lapokat és így a 2. sz.-ból lett 1. sz. helyezett már 625 forintot kap. A 3. sz.-ból lett 1. sz. helyezett 3125 forintot; a negyedik 15.625 forin-tot; az ötödik pedig már 78.125 forintot kap.

Az öt összeálló ember részéről tehát a játék befejeződött, kap-tak összesen 97.655 forintot — 19.525 helyről. Tehát az emberi társadalom jelentékeny része — 19.525 ember fizetett abban a re-ményben, hogy majd egyszer 6 reájuk is sor kerül. Azonban, mire csak a 10-ik emberre is sor kerülne, a számok az 5-nek a hatványán annyira növekednek, hogy többmillióra rug a becsá-pott emberek száma, akik már senkitől sem kaphatnak 5 forin-tokat. Így válik a hólabda-játék tömegesalássá.

Gazdák figyelmébe!
Beszolgáltatásra kerülő és egyéb terményeket kizárólag az **Alföldi raktárban** (Pesti-u. 2.) veszünk át. **Mézűszövetkezet** (Alföldi raktár)

Írógép
számoló- és sokszorosító-gép javítás — vétel — eladás
Ludmán Ferenc
írógép-műszerész mesternél,
Piac u. 40. Hangya-átjáró.

Nyúlbőrt pézsmát, rókát és legmagasabb áron vesz Somogyi László szürmécárnyára Debrecen, Varga-u. 32

Megnyílt Hajdúszoboszló téli gyógyfürdője.
Gyógyvizekürák és kezelés az újonnan felújított, Európában párat-lan szoboszlói GYÓGYISZAPPAL.

Kik kapnak 20 és kik 25 deka kenyeret

A Gazdasági Főtanács határozata alapján a közellátásügyi miniszter csökkentette a kenyérfejadagot. Február 1-től kezdve a kenyérfejadag az ország egész területén napi 20 deka.

Napi 15 dekát kap az, aki az ország jelenlegi gazdasági helyzetében az átlagosnál kedvezőbb kereseti viszonyok folytán biztosítani tudja magának a jobb táplálkozást. Az ilyen foglalkozásnak felsorolását a rendelet mellékletében közli. Így mind azok 15 dekát kapnak, akik legálább nyolcnapig közmunkára vannak kötelezve, illetve ennek megfelelő közmunkavállalást fizetnek. Ezenkívül bank- és pénzügyintézetek tulajdonosai és vezetői, arany- és ezüstművesek, ékszerészek, úri- és nődivat, valamint kalap-, cipő-, bőr-, üveg-, műszaki cikkek- és baromfi-kereskedők; minden nagykereskedői iparigazolvánnyal rendelkező személy, bizományosok, közvetítők, kereskedelmi képviselők tulajdonosai, különböző vállalkozások, valamint közvetítő vállalatok tulajdonosai és vezetői, fényképezési vállalatok minősíthető üzemek és fényképezési üzemek tulajdonosai, vendéglátó iparüzemek, kozmetikai szalonok tulajdonosai stb.

15 deka fejadagot kap az önálló foglalkozást űző azon személy, aki vállalatában — a tanoncoktól eltekintve — egynél több alkalmazottat foglalkoztat; továbbá azok, akiknél egynél több háztartási alkalmazott van, vagy csak egy háztartási alkalmazottat tartanak, de nincs 12 éven aluli gyermekük és mind azok, akik állandó foglalkozásukat nem tudják igazolni; a nyugdíjasok, kegydíjasok, átmenetileg munkanélküliek és a testileg beteg személyek kivételével. Átmenetileg ugyancsak 15 deka

kenyerfejadagot kapnak azok, akik 1945 január 1. óta közellátási bűncselekmények miatt, fizetési eszközökkel elkövetett vagy árdragítót visszaélés miatt el voltak ítélve. Ez utóbbiak családtagjai és háztartási alkalmazottai — eltekintve a háztartásukhoz tartozó egyéb személyektől — sem kaphatnak több, mint 15 deka kenyeret.

Ahol lisztet szolgáltatnak ki kenyér helyett, ott a 20 deka fejadagra jogosultak 4 kiló; a 15 deka fejadagra jogosultak 3 kiló lisztet kapnak havonta.

A testi és nehéz testi munkások pótfeladatai változatlanok. Ugyancsak változatlan a finomliszt fejadag, ami helyett a közellátási miniszter más életmódszert is kiszolgáltathat. A rendelet szerinti lisztpehelyből, száraz tésztafélekből készített és egyéb finomlisztből készült ipari termékeket csak a finomliszt fejadag terhére lehet kiszolgáltatni és vásárolni.

Vidéken a napi 15 deka fejadagra jogosultak a 3. és 5. sz. kenyérszabványokat; a 14. változású és 15. változású szabványok között hatot kötelesek a községi elöljáróságnak beszolgáltatni.

Az önellátók személyenként legfeljebb 5 kg kenyérlisztet tarthatnak háztartásukban; a többi vagy be kell szolgáltatni, vagy pedig minden további 5 kg után egy személynek egy havi kenyér és lisztjegyéről le kell mondani.

Szabályozza a rendelet a liszt ipari felhasználását is. A jövőben sültüzem csak olyan kenyéret állíthat elő, amelynek tésztaja a hatóság által kiadott egységes lisztből van. Édesipari üzemek kenyérgabonát lisztet csak 30 százalékban használhatnak fel költőanyagként. Cukorka- és csokoládéüzemek egyáltalán nem használhatnak kenyérgabonát, vagy tápliszteket.

A hét fontosabb rendeletei

Az elmúlt vasárnap megjelent 15. számú hivatalos lapban a kormányrendeletét találjuk a felekezeti iskolai tanárok, tanítók B-lista revíziójával kapcsolatos előterjesztések határidejének január 31-ig való meghosszabbításáról. — Kormányrendelet szerint az 1944 dec. 22-től 1932 október 1-ig visszamenőleg a kormányok vagy azok szervei által tett megrendelésekből, áruszállításból és magánjogi jogcímen keletkezett egyéb szolgáltatásból keletkezett, eddig még el nem számolt követeleésekről a pénzügyminiszternek bejelentést kell tenni. — A közellátásügyi miniszter megállapította a szárfűtő zöldség és főzelékek legmagasabb eladási árát.

A közellátásügyi miniszter szabályozta a vendéglátóipari árakat. Elkészített állapotban az ételeknek hűtőszekrényben 12 deka csont nélküli, 15 deka csontos sertés-, marha- vagy borjúhús kell tartalmazniuk, szárnyasból 20 dekát. A levesnek két és fél dl-nek kell lenni, a főzeléknek 3 dl-nek, burgonyának 15 dekanak, salátának 8 dekanak. Az árak tekintetében három osztályba sorozzák és ezenfelül van egy u. n. „osztályon felül” kategória. Vidéken olcsóbb árak érvényesek. Mutatóba közlünk az árkimutatásból: bab-leves, borsóleves, paradicsomleves osztályon felül 60 fillér, I. oszt. 56, II. oszt. 50, III. oszt. 44 fillér. Paprikás krumpli osztályon felül 1.50, I. oszt. 1.20, II. oszt. 1.00, III. oszt. 90 fillér. Saláta: osztályon felül 70, I. oszt. 60, II. oszt. 50, III. oszt. 40. Gulyás osztályon felül 3.50, I. oszt. 3.10, II. oszt. 2.90, III. oszt. 2.60 forint. Pörkölt körettel osztályon felül 4.50, I. o.

4.—, II. oszt. 3.60, III. oszt. 3.20 forint. Virsli mustárral vagy tormával osztályon felül 2.30, I. oszt. 2.—, II. oszt. 1.80, III. oszt. 1.60 forint. — Ebben a számban van a közellátásügyi miniszter fontos körrendelete a beszolgáltatást teljesítők jutalmazása és a nem teljesítők hátralekötésének megállapítása tárgyában. — A pénzügyminiszter rendeletét adott ki az izraelita vallásuk vagy zsidó származásuk miatt üldözés folytán életüket veszített személyek örökösöknek illetékedvezménye tárgyában.

A keddi, 16. számú Magyar Közlönyben van a kormányrendelet a szocialista, antifasiszta vagy demokratikus megatartás miatt hátrányt szenvedett személyek rehabilitálásáról.

A szerdai, 17. számú hivatalos lapban van a lakbérrendelet egy módosító rendelete, amely szerint a bérlo a bérbeadótól csak a víz-, csatorna-, gáz- és villanyvezetékekben, továbbá a mosókonyhában és árnycsövekben keletkezett károkok, valamint az életveszélyes épületek megszüntetését követelheti.

A visszavett tisztviselők
A polgármester Báthory Józsefet a lakáshivatal élére állította, dr. Porcsizay Lászlót a jog- és pénzügyi osztályba osztotta be. Eöszürményi Géza a jóvátételi ügyosztályt vezeti, mert dr. Szabó László tanácsnok múlt nap hivatalában rosszul lett s kivitték a klinikára. Dr. Szabó Gyula, Zilahi Sándor egyelőre rendelkezési állományban maradnak.

A magyar nép dalaiból

Hortobágyi híd alatt
Nyergelik a lovat,
Rózsám meg az ölembé.

Hortobágyi híd alatt
Jányok sütik a halat,
Keszkenőbe takarják,
A leginnek úgy adják.

Szeğin legin vagyok én,
Vásárookra járok én.
Csikót, tinót lopok én,
Csak úgy ldegülek én.

Van kenyérem, szalonnám,
Szemre való a babám,
Bográcsos húsom eszem,
Jó borral öblögtem.

Sej, édes anyám lelkem,
Erasszik el a bálba;
Ott mult a rózsám,
Talpig fehér ruhában.
Fehér a ruhája,
De a szeme, szemöldöke fekete,
Hej, ides anyám lelkem,
Hej, az enyim lehetne.

Köppél egyet eszszük
A eszám öróra,
Hadd ragyogjék este,
Ha elmék a bálba!

Könnýű a madárnak
Szíp magasba szállni,
Gondolatát, vágyát
Versenyzeve járni.
Ég meg fűd közt lakni,
Műdegyikhez közel,
Csak nízem, hiába,
Tele szemem könnýűl.

Elmulott már négy tél,
Itt maradt a hava,
Áttű olyan fehér
Szeğin fogoly haja.
De álmban várják,
Csókolja kislia,
Puha, meleg száját

Szoboszlói határba,
De sok ottan az árva.
Siratgatja a felhő,
Cirógatja a szél,
Danol neki száz madár,
Kenyeret nyújt a határ...
A világ az apja,
Ha bánat ríkatja.

Elmegy rózsám? El biz én!
Itt hagysz engem? Itt biz én!
Ha te elmegy, én is el,
Mind a ketten menjünk el!

Én vagyok a kunsági fi,
Nem parancsol nekem senki,
Sem a Jászság, sem a Kunság,
Sem a karcagi bírótság.

Eteleddik, alkonyodik,
Gulya, mines takarodik.
A számadó káromkodik,
Három bojtárja bort iszik.
Egyik iszik a Medgyesbe,
A másik a Cserepesbe,
A harmadik a Margóba,
Gulya, mines csavargóba.

Felszántatom a szegedi nagy
Vetek bele piros pünkösdi rózát.
Magamat is belevetem virágnak,
Aki szeret, majd leszakajt
magának.

Nád a házam teteje
Részálott a cinege,
Héss le róla cinege,
Beszakad a teteje.

Térlek már a réteket,
Ripeg ropog a járom.
Kemény föld van a
felszögely határon.
Olyan kemény,
még az eke sem járja,
Mindem lányának recece,
szébb a maga babája.
Megüzentem, recece,
a szeretőm anyjának,
F.hér párnát
csináltasson lányának,
Fehér párnát,
csipkés legyen a széle.
Hogy a legény, recece,
ne vessen ki belőle.

DEBRECZEN 6. OLDAL 1947. JAN. 26.

Debrecen ifjúságához!

Az igazi lelki béke megteremtésének két eszköze van: a szeretet és a tudomány. Csak ez a kettő kapcsolhatja össze az egymástól elszakadt emberi lelkeket. Egyedül ez képes a háború pusztításait eltüntetni és a szebb, egészségesebb Magyarországot is megteremtteni. Ezt tartja szem előtt az a huszonnégy debreceni középiskola, amely ma testvéri összefogással, közös akarattal megindítja az iskolák közti tudományos és szellemi munkát. — A magyar ifjúság előtt igen nagy és nehéz feladatok állanak, amelyek egész embert és kiművelt emberőt kívánnak. Soha egyetlen percre sem feledkezhetünk el arról, hogy mi leszünk a jövő magyar élet vezetői és az ország vezetésének felelőssége majd a mi vállainkra fog nehezedni.

Két ellenségünk van, amely ellen harcot hirdetünk, amelyet meg akarunk semmisíteni: A tudatlanság és a közöny. Nem szabad azzal megelégedni, amit az iskola nyújt. Le akarjuk győzni azt a hiedelmet, hogy az önelvelés és az önművelés felesleges. Bele akarjuk kiáltani a közleteménybe, hogy lássa meg Magyarország csak úgy maradhat meg független, mindenki által elismert és tiszteltben tartott államnak, ha világtól fátyla lesz Közép-Európában. Ha lesznek világszerte ismert és elismert tudósaink, írói, művészei és az ezeket megértő és teljes erőből támogató közönség.

Igazi újjáépítést akarunk lelki és szellemi vonalon. Első lehetőségét és segítségét szeretnénk adni a jövő nemzedék tudósainak, íróinak tehetségük fejlesztésében és hálas, megértő közönséget szeretnénk nevelni a számunkra, amelyek megéri őket és új alkotásokra ösztönzi. Mindezt most kezdjük el kicsiben, hogy később továbbfejlesztve, az egész társadalom kulturális nevelése lehetővé váljon.

Hi a tudományápolásról és az önképzésről akarunk beszélni, meg kell mondanunk, hogy a régi önképzőkörök nem életképesek többé. Most a munkát szemináriumokban indítjuk meg. Minden iskolában más természettudományi és szellemi tudományi szeminárium alakul. Az egyik iskolában pl. elektrotechnika, történelem lesz, a másikban kémia, irodalom, a harmadikban matematika, szociológia vagy képzőművészet s a beosztás az érdeklődés és a szeranyag szerint lesz. Így az egy érdeklődési körök minden iskolából egy helyre gyűlnek dolgozni. De ezen felül lesz az ismeretterjesztő előadások és viták egész sora, amelyet az aktuális és átfogó problémák töltönek ki; hetenként egy-egy alkalommal a természet- és szellemi tudomány köréből. Ujítás lesz az előadások után meginduló vita és a tudományos hird.

De más tekintetben már maga a szervezet is újítás és példamutató lesz. Nélkülöz minden formát, nincsen elnök és megválasztott tisztségek, csupán áldozatkész és lelkes leányok és fiúk vannak, akik felelősségudaltal tele egymás és a társadalom iránt vállalnak munkát és kötelességeket. Nagy segítséget jelentenek ebben az iskolák haladó szellemű tanárai és dr. Szalay Sándor professzor, aki tá

mogatását ígerte a természettudományi résznek.

Az ifjúság lelkesedése és akaratereje meg fogja hozni a sikert, a tehetetlenség és közöny legyőzését. Céltunk mindig csak előre menni, a kultúra és a felvilágosodás útján. Hívjuk minden diáktestvérünket, jöjjenek építeni a bolog jövőndé!

Papp László

Debreceni bírót küldtek Hajdúszoboszlóra egy árdrágítási bűnýű tárgyalására

Erdekes bíróküldés történt a debreceni törvényszéken. Jármy Ferenc dr., a hajdúszoboszlói járásbíró, aki az árdrágítás miatt feljelentette Szakács József hajdúszoboszlói tűzfakereskedőt, aki az aprított, vágott fa mázsáját 24 forintért adta, holott a feljelentés szerint csak 19.80 forintot számíthatott volna. — Mivel a szoboszlói járásbíró elnöke volt a feljelentő, — így a szoboszlói bíró kar érdekeltnek számított, — Debrecenből küldtek ki bírót az ügy letárgyalására. A törvényszék elnöke dr. Szabó György törvényszéki bíró jelölte ki az ügy letárgyalására. Az árdrágítási per tárgyalása most folyt le Hajdúszoboszlón, Szakács azzal védekezett, hogy 6 nem telepes, hanem udvaros kiskereskedő és a fa azért volt 24 forint, mert 3% a forgalmadó; azonkívül házhoz szállította és a pincébe is lerakta a fat. — A bejelentést számítás mellett még 19 fillérel olcsóbban adta a fat. A kiküldött bíró a bizonyítási eljárás lefolytatása és dr. Nyíri László ügyvéd védőbeszédét után Szakácsot felmentette az árdrágítás alól. Dr. Domokos ügyészégi megbízott fellebbezett.

Ágyalápitvány a zsidókörházból

A Debreceni Zsidókörház támogatására a vállalatok ágyalápitványokat tesznek.

Lapunkat kiadó Tiszántúli Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaság igazgatósága elhatározta, hogy két ágyalápitványt jegez egyenként ötszáz, összesen ezer forint értékben még pedig az egyiket néhai Szigethy Gyula, a vállalat és a „Debreceni” alapítója és elnökgazdátja, a másik ágyalápitványt pedig néhai Filep László újságtérjesztő munkás emlékére, ki húsz éven át állott a vállalat szolgálatában.

A Zsidókörház egyesített bizottsága tudomásul vévén az ágyalápitványt, a következő levelet intézte vállalatunk igazgatóságához: Halásan köszönjük az alapítványt Debreceni Zsidó Körház részére juttatott nemes adományukat, melyet az emberi szeszvedéseknek felekezeti külsőleg nélküli enyhítését szolgáló hivatott intézményünk támogatására sietett és amellyel az elmúlt idők borzalmai által szétzilált lélek megbékülését legnemesebben szolgálják. Örömmel szolgál az alapítványuk a mindnyájunk által nagyrabecsült és tisztelt néhai id. Szigethy Gyula úr, másik pedig néhai derék dolgozójuk, Filep László emléket őrizze.

Jelentkezés a tavaszi traktor szántásokra

Felhívja a városi termelési bizottság azokat a gazdálkodókat, akik a folyó évi tavaszi mezőgazdasági munkálatok során még szántatlan földterületeik megszántását traktorral akarják elvégeztetni, hogy ebből terület fekvésének és nagyságának megjelölésével azonnal, de legkésőbb február hó 10-ig saját érdekeikben is feltétlenül jelentsek be a termelési bizottság jegyzőjéhez a Városháza fölelmet 3. sz. szobában. Elnök

IZOMKOLOSSZUSOK PANKRÁCIÓS VIADALA

MA délelőtt 11 és este 6 órakor a BIKA nagytermében. Jegyelővétel reggel 8-tól egész nap a Bikában. Fűtött nézőtér!

Gazdálkodók figyelmébe! Borsótermelési szerződések még köthetők! Anyagigénylés Magyar Termény és Áruforgalmi Rt. Piac-utca 45. szám alatti irodájában. Hitelbank épület.

A tavaszi mélyszántásra hitelt kérnek a gazdák részére

A város termelőbizottsága Szűcs Sándor elnöke alatt szombaton ülést tartott, melyen foglalkoztak a megműveletlen területek felszántásának kérdésével. A multheti ülésen a bizottság felhívást bocsátott ki a gazdák közönségéhez, hogy a területek felszántása ügyében jelentkezzenek a városházán, de bizony az érdekeltek közül csak igen kevesen tettek bejelentést. Minthogy nemzetgazdasági érdek kívánja, hogy az új gazdasági évben ne maradjon szántatlan terület Debrecen határában, a termelő bizottság újra felhívja a jelentkezésre az érdekeltek új és régi birtokosokat, hogy február hó 10-ig saját érdekükben közöljék a megműveletlen területek nagyságát Lovász László titkár hivatalában.

A termelő bizottság a jelentkezést annál fontosabbnak tartja, mert a termelésre alkalmas területeket mélyszántással kívánja megművelhetőbbé tenni. Szükség van azért is a mélyszántásra, mert az új és régi gazdáknak csak csekély mennyiségű igás jónszág áll rendelkezésére, ami miatt a munkálatokat elvégeztetni nem tudják.

Rablógyilkosság a Hadházi-úton

A debreceni rendőrség rejtélyes rablógyilkosság ügyében indított nyomozást. Szombaton a kora reggeli órákban Oláh Lajos hajdúhadházi lakos a hadházi úton 2 kilométerre a községtől hajdúházi irányban vörtesközben heverő, eszméletlen férfit talált. A 25 év körüli férfi kabát nélkül hevert a közvezen, fején két helyen, homlokán és hála mögött nagy, véres seb tátongott. Nyomban értesítette a rendőrséget és a községi orvost, aki megállapította, hogy az ismeretlen férfi két helyen koponyatörést szenvedett, sürgős műtétet kell rajta végrehajtani és szállították a debreceni sebészeti klinikára. Az élet-

veszélyesen sérült fiatalemberen azonban már nem lehetett műtétet végrehajtani, mert a klinikára szállítása után néhány perccel, orvosi vizsgálat közben meghalt.

Debreceni ingatlanforgalom

A debreceni járásbíróhoz, mint telekkönyvi hatóságához az elmúlt héten tömegével érkeztek be a vidékről olyan adásvételek szerződések melyek az infláció ideje alatt kötöttek milliárdos pengő összegére. Ezek alapján kéri az új tulajdonosok az ingatlanok átírását. Ujabbban a következő vételek jöttek létre: Juhász János és neje debreceni lakosok eladták nyírábrányi házas telküket Szilágyi László és nejeinek 3000 Ft-ért. Fridmann László debreceni lakos eladta Veress István és nejeinek balmazújvárosi házastelkét 2000 Ft-ért. Szabó Mihály hajdúházi lakos eladta D. Varga László és nejeinek 634 négyszögöl üres telkét 700 Ft-ért. Ungvári Gyula és neje tiszacsegei lakosok felszántott földjéből a nekik juttatott 282 négyszögöl házhoz tulajdonjogát Hajdú János és neje tiszacsegei lakosoknak. A joglemondásért fizettek 8000 Ft-ot. Béres Bálint és neje balmazúj-

városi lakosok eladták házas belsőségüket Ifj. Bóros Bálintné és Szamadó Margitnak 1500 Ft-ért, kikötötték a holtig tartó lakhelybiztosítást is. Szanka Gábor és neje eladták Györfi János és neje újvárosi lakosoknak 123 és fél négyszögöl szántóföldjét 100 Ft-ért. Gém Ádám és neje eladták Kiss P. Viktor és neje balmazújvárosi lakosoknak 1 hold 369 négyszögöl szántóföldjüket 2000 Ft-ért. Éder Imréné sz. Polkócz Katalin hajdúszoboszlói lakos eladta Szilágyi István és nejeinek balmazújvárosi 696 négyszögöl szántóföldjét 800 Ft-ért. Tóth Gábor és neje eladták Tóth István és neje balmazújvárosi lakosoknak házukat 2000 Ft-ért. — Padlásbetörők 4000 forint értékét lopták. Dr. Sretter Dezsőné Arany János utca 46. sz. alatti lakos feljelentést tett ismeretlen betörők ellen, akik padlásának lakóját leverve behatoltak és 4000 forint értékű kitergetett ruháikat, neműt, fehérneműt lopták.

Izgatás, vagy becsületesítés

A debreceni népbírószék öttagú különtanácsa szombaton tárgyalta Timári Sándorné hajdúházi asszony bűnügyét, akit a demokratikus törvény alapján izgatással vádolt dr. Daróczy István népbíró, a vád szerint Timári né többször veszekedett lakójával, akinek felmondott és a veszekedés hevében azt mondta lakójának: „kommunistának meg nem adom ki a lakást.” A népbírószék több tanút hallgatott ki. Timári né tagadta a vádat és azt állította, hogy őt sértették a feljelentők és hívták, hogy menjen fel a Kommunista Pártba, ahol majd elhatározzák az ügyet, de ő ezt megtagadta és ebből támadt a feljelentés. A tanúk szerint is állandó volt a lakó és házuajdonos között a veszekedés, perpatvar. A népbírószék végül is végzést hozott, megállapította, hogy izgatás nem forog fenn, az, hogy valaki kijelenti, hogy kommunistának nem adja ki a lakást nem izgatás, hanem a bizonyítás alapján úgy látszik, hogy a feltűnően durva becsületesítés esete forog fenn kölcsháza, ezért az ügyet átteszi a hajdúházi járásbírószékhez, az illetékes ezt letárgyalni.

Tömegesen szolgáltatták be a fasiszta könyveket

A fasiszta könyvek beszolgáltatására kiadott felhívás teljes eredménnyel járt. Az elmúlt napokban rendőrök jártak házról házra és figyelmeztették a lakókat a fasiszta és szovjetellenes könyvek beszolgáltatására. — A Hernádi Gyula rendőrezredes irányítása mellett folyó ezirányú rendőrségi munka, mely kiterjedt a könyvtárak könyvtárolására is, az eredményezte, hogy az elmúlt 48 óra alatt tömegesen vitték be a rendőrségre a fasiszta könyveket, folyóiratokat.

Szulejman Sztálszkij

1882-ben Asaga-Sztál, Kiivs kaukázusi leggin faluban született Szulejman Sztálszkij, szegény paraszti istállóban. Ott nőtt fel a kifiző egy bivallyal együtt. Mikor 13 éves lett, elhagyta faluját, hogy megélhetést keressen. Derbenbe került és megismerkedett egy gazdag kereskedővel, később szőlőbész, majd egy angol ültetvényen dolgozott, de semelsem keresett annyit, amennyiből megélhetett volna. Sztálszkij innen Középpáziába került, ahol a Szir-Darja folyón átvezető hidépítésénél dolgozott.

„Itt tanultam meg — mondta később —, hogy a szegény ember élése mindenütt egyforma.” Visszatért szülőfalujába. Elkörömbözött a költészet felé. Először kezdett költészetet foglalkozni. Analízisa volt, de szájhangománként őrözt énekei az irodalom gyöngyszemé közé tartoztak. Szántó-vető munkája közben költött. Este az úton hazafelé elszavalta társainak új verseit. A nép hamar átvette Sztálszkij énekeit: az ő életéről, sorsukról dalolt. A forradalom után, mikor Dagesztán népe végre saját kezébe vette sorsának intézését, Sztálszkij jelentős alakja lett hazájának. Dagesztán népeinek eddig meg abc-jük sem volt, most megkapták saját írásukat s a nép nagy költőjének versel egyremásra jelentek meg nyomtatásban. Szájhangomán nyomán feljegyzett költeményeit más nyelvekre is lefordították, népszerűsége egyre nőtt. Az 1934-ben Moszkvában megtartott frókongresszuson megjelent Sztálszkij és beszédet mondott: „Nekünk nem volt írásunk, nem volt iskolánk és a tanult ember

ritkaság volt közöttünk. Nem voltak műutaink, csak szűk ösvények, melyeken a lovak sem tudtak kitérni egymásnak. Nem voltak hidaink és nem voltak gátjaink s emiatt árvíz idején rengeteg ember pusztult el. Mindez ma már a múlté. Most vannak iskoláink, műutaink, autók és sok olyan hasznos eszközünk, melyek létezéséről azelőtt a hegylakóknak fogalmuk sem volt. Most az élet minden javát élvezzük. És mindezt a lenini-sztálini nemzetiségi politika adta nekünk.” Sztálszkij költésze a kongresszus után új erővel indult meg. Először írta „Dagesztán” című hatalmas művét, mely több, mint 700 sorból áll melyben népe sorsát és az Októberi Forradalom felszabadító és életet adó ajándékát énekelte meg. 1937 november 23-án halt meg ez a nagy népköltő kit Gorkij a XX. század Homéroszának nevezett.

Földadómentesség

A közeli társadalmi miniszter kedvezményben részesíti azokat a gazdálkodókat, akik öt kataszteri holdat meg nem haladó szántóterületen gazdálkodnak. Ezeknek a jövőről, a megszálló hadsereg ellátására és az ellátatlan lakosság ellátásának fedezésére előírt gabonát nem kell beszolgáltatni, ha az 1946. évre kivezett földadót, jövedelemadót és azok járulékait január 31-ig terményekkel kifizetik.

Tájékoztató a haszonbérletekről

A haszonbérletek tekintetében úgy a bérbeadók, mint a bérlők tájékoztatlanok a vonatkozó rendelkezések intézkedései felől és így szükségesnek tartjuk azokról egy általános ismertetést adni olvasóinknak alábbiakban:

A legújabb kormányrendelet a 20 kat. holdat meg nem haladó mezőgazdasági ingatlanokra, mint kishaszonbérletekre nézve többféle intézkedést léptetett életbe. Így elsősorban kimondja a rendelet, hogy a kishaszonbérleti szerződés érvényességéhez írásbafoglalás szükséges, tehát a felek saját érdekében csináljanak írást a bérleti feltételeiről, mert másképp — mondjuk a szóbeli megállapodások — nem lesznek érvényesek!

A rendelet a kishaszonbérletekre nézve megállapítja az irányhaszonbérleteket, vagyis a haszonbér legkisebb és legnagyobb mértékét megszabja és kimondja, hogy az irányhaszonbérnél 30 százaléknál alacsonyabb, illetőleg azt 30 százaléknál meghaladó keretben belül a felek szabadon állapíthatják meg, de az úgy kijövő legmagasabb haszonbér meghaladó haszonbéri követelést bíról úton nem lehet érvényesíteni, viszont a haszonbérő a túlfizetett haszonbért visszakövetelheti.

Az irányhaszonbérletek az 1946/47 gazdasági évre a földművelés és művelési módjához képest oly módon vannak megállapítva, hogy a szántóföld művelésére használt ingatlannal a kataszteri tiszta jövedelem minden arany koronája után 12 kg búza vagy rozs, illetőleg annak érvényes ára az irányhaszonbér. A kerti művelésre használt ingatlannál pedig a kat. jövedelem minden arany koronája után 20 kg búza vagy rozs, illetve annak értéke az irányhaszonbér!

Az irányhaszonbérletek nemcsak az 1946/47. gazdasági évre kötött szerződésekre, hanem az azt megelőzően kötött szerződésekre is vonatkoznak. Ha a felek a haszonbérre egymásközött nem tudnak megegyezni, akkor bármelyik a járásbírósnál működő vegyes bírósághoz fordulhat a vitás bér megállapítása céljából. Egyszerű kérvényt

DEBRECZEN 7. OLDAL 1947. Jan. 26.

Mosott rongyot vesz lapunk nyomdója.

Ujacsy Zoltán utca 1. (Bíró épület)

Kell beadni rendszerint 2 példányban és abban a vegyes bíróság egyik tagját mindjárt be lehet nevezni, míg a másikat az ellenérdekű fél nevezi meg. További részletek tekintetében a Kiszgazda Párt jogvédő irodája a tagoknak felvilágosítást nyújt.

Egy festőművész örökre fogad Debrecen

A városok szövetsége Budapesten elnökségi ülést tartott, amelyen Debrecen Szabó Kálmán polgármester képviselte. A magyar városok mindegyike egy-egy frót, képzőművészt „fogad örökre”, oly módon, hogy egy magas fizetési osztálynak megfelelő illetményeket folyósítanak nekik. Debrecen — értesüléseink szerint — egy kiváló debreceni festőművészt fog „örökre fogadni”.

Debrecen is résztvesz a városok újjáépítési versenyén. Az újjáépítés debreceni eredményeiről a kimutató

Radio javítás

Kerékpár, gumi eladás

Soltész Kálmán-ter 2.

tások, rajzok, grafikonok, fényképek már elkészültek. Valószínű, hogy Debrecen előkelő helyre jut az újszerű versenyben.

A városok ezután anyakönyvi közzétételük 50 évvel ezelőtti néplélményeknek adják asszal, hogy a kollégiumokba városi tisztviselők gyermekeit is vegyék fel.

Ittas állapotban a tűzbe zuhant

Váczi Sándor 36 éves nyírmártonfalvai lakost égési sebekkel eszméletlen állapotban szállították be a debreceni klinikára, ahol négy nap múlva, anélkül, hogy eszméljére tért volna, behatol borszalmas sérüléseibe.

A megindított vizsgálat megállapította, hogy Váczi egy járaklás mellett örökös és tüst rakott, hogy meledjen. Közben pálinkát iszogatót és ittas állapotban belezuhant a tűzrakásba. Ily módon szerzte a halálos égési sebeket.

Közellátás

Finom, kevert és tengeri liszt kiutalás. Felhívja a közlekedési ügyosztály a fűszerkereskedők figyelmét arra, hogy fentnevezett liszt utalványaik átvétele végett január hó 27-én és 28-án jelentkezzenek.

Sökiosztás. Felhívja a közlekedési ügyosztály az érdekeltek figyelmét arra, hogy az 0-1 éves ellátatlan gyermekek a január havi 50 dkg-os só fejadagjukat az — állami díjzárójegy cseccemók részére — 225. sz. nyomtatvány 2 (arabs) szelvényére szerezhetik be január 31-ig, kg-ként 1.84 forintot egységáron.

Fajgyűk és utalványok beváltása. Felhívom a város lakosságát, hogy fajgyűkeit és utalványait a kereskedőknél most váltásák be, nehogy később esetleges készlethiány miatt tűzifa nélkül maradjanak. Akik fajgyűkeit még nem váltották ki, azok a lakások szerint illetékes közlekedési körzeti irodában kaphatják meg. Polgármester.

DR BALASSÁNE

KOZMETIKÁJA

PIAC-UTCA 28/c.

Tartós szempillafestés, modern arcápolás, különleges szépítőszerek.

Olcson, leszállított árban

nagy bundavásár

Varga Kozma Béla

szücsáruházában.

Piac-utca 16. (Alföldi palota)

Exportképes fából készült

gyermekjátékokat keresünk.

Személyes tárgyalás a Tiszántúli Általános Munkásszövetkezet (TÁM) irodahelyiségében, Vöröshadsereg-útja 59. szám. I. emelet.

H I R E K

Debrecenben - 23 fok

Európában a leghidegebb pillanatnyilag a Kárpát-medencében van. Kolozsvárt mínusz 30 fokot mértek.

Hazánkban pénteken este a hőmérséklet erősen lesüllyedt, a leghidegebb Debrecenben volt. A tájmentés mínusz 23 fokot mértek.

Várható időjárás: Mérsékelt télikeleti szél, felhősebb ködösebb idő, néhány helyen havazás, a nagy hideg tovább tart.

A görög katolikus templomban vasárnap 7 órakor csendes mise, 8 órakor a tanuló ifjúság miséje, 10 órakor ünnepi szentmise, háromnegyed 12 órakor olvasott mise. Télikeresztben: 10 órakor szentmise.

Evangélikus istentisztelet. Vasárnap reggel 9 órakor az Augustus szanatóriumban, d. e. 10 órakor a Miklós-utcai templomban és d. e. 10 órakor Berettyóújfaluban. Délután 3 órakor a va-gongyári állami iskolában, délután 5 órakor a Miklós utcai templomban lesz istentisztelet.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara hivatalos lapjának a „Tiszántúli Gazdák”-nak új száma hó is érdekes tartalommal jelent meg. Az új lap főbb közleményével közöl nagy érdeklődésre tarthat számot a gazdaközösség körében Zulow Imre igazgató cikke a szövetkezési kérdésekről. Ismeretterjesztő cikket közöl a lap az okzerű talajművelésről, a magtervelésről, abrakakarmányellátásról. Közül a „Tiszántúli Gazdák” válogatmányos kiadványok újra szá-jazási eljárást és még sok ki-sbb, a gazdaközösséget érdeklő szakmeretbe vágó frásmt.

A földművelésügyi minisztérium lehetővé tette, hogy a méhészek cukrot igényeljenek. A cukorutárványt február 1-ével bezá-lag a Közelelmezési Ügyosztályál (Piac u. 23.) írásban kell kér-ni. A kérelem tartalmaznia kell a méhész nevét, lakását, a méh-szaladók számát és helyét, vala-mint az igényelt cukormennyisé-et. Igényjogosultak azok, akik a 1946. évi méhészeti idényben a kedvezőtlen időjárás miatt annyi nézet sem tudták gyűjteni, amennyi azok téli szükségletét fedezné. Előnyben részesülnek a nagy családuak, a hadigondozot-tak, továbbá azok, akiknek a mé-hészet létfelmaradását megelőzendő képezi. Polgármester.

A Vigadó-Agrár tudomány-egyetem közötti motorjáratok új-ból beállítás. Január hó 27-től, hétfőtől kezdődően, csak hétköz- napokon a Vigadótól 7.10, 13.10- kor, illetőleg az Agrár egyetem-től 7.30 és 13.40-kor induló motorjá- ratokat újból forgalomba helyez- tük. DHV. üzletigazgató.

Debrecen város Tüdő- és Ne-mibetegség-Intézetében Dé-gyógyászati és Rendelési beosztást és annak időpontját a következőkben szabályoztam: Ugy a Tüdő- mint a Nemibetegség-Intézetben a szűrővizsgálatok (há-zassági, ipari, iskolai vizsgálatok, stb.) minden hét hétfő és szom-bati napon délután 3-5 óráig fog-megtörténni. A Tüdőbetegség-Intézetben kedden, szerdán és pénteken délután 3-5 óráig, a Nemibetegség-Intézetben kedden, pénteken délután 2-4 óráig, míg szerdán, csütörtökön 3-5 óráig fognak a vizs-gálatok megtörténni a tüdő- és nemibetegség részére. A Nemibe-tegesség-Intézetben a rendelés a hétfői és szombati napokon szü-netel és szombati végzését megtil-tom. A Tüdőbetegség-Intézet keretén belül a Röntgen átvilá-gítások eddig az Augustus Szana-tóriumban történtek. 1947. évi já-nuár 27-től kezdve a Tüdőbeteg-gondozó Intézet keretében történő röntgenvizsgálatokat már a Dé-gyógyászati és Rendelési Intézetben fogják elvégezni. Tiszifőorvos.

Gazdák figyelmébe! Máltermelésre termelési szerződés előnyös feltételek mellett köthető „Sárréti” Aruraktárak, Mezőgazdasági és Kereskedelmi r. t. cégnél Vörshadsereg útja 43.

A Kisgazda Párt hírei

A PÁRT VÁROSI TISZTVESE-LŐ TAGJAI hétfőn délután 3 óra- kor feltétlenül jelenjenek meg a pártközpontban.

A FÜGGETLEN IFJUSÁG HÍREI.

A Független Ifjúság szabó- varrótanfolyamára a hatalmas ér-deklődés miatt a vezetőség már csak néhány tag jelentkezését fo-gadja el. A vezetőség felhívja a jelentkezőket figyelmét, hogy 1947. január 27-én délután 10 óra- kor a részletek megbeszélése cél-jából feltétlenül jelenjenek meg a „FT” irodájában.

A Független Ifjúság Politikai Akadémiájának megnyitása

Az elmúlt nap ünnepélyes ke-retek között nyitották meg a Füg-getlen Ifjúság Politikai Akadé-miáját. A Politikai Akadémia hallgatóit elsőnek Szigethy Ká- roly, a Független Ifjúság Tanács- adóbizottságának elnöke üdvözölte. Beszédében kifejtette, hogy az if-júságnak a kulturális munka mel- lett feltétlenül szüksége van a politikai nevelésre is. Ezért ennek a Politikai Akadémiának fokozott jelentősége van, hogy a szellem világnézete likristályosodjon ifjú-ságunkban. Földes Vilmos a deb- receni szervezet nevében üdvözölte a Politikai Akadémiát, majd Zilahy Tibor az Akadémia prog- ramtervezetét ismertette a hall- gatók előtt. Megállapította, hogy a Független Ifjúság vezet- sége a tárgyalogasság céljából a Babodalj Blokk vezetőit is meg- hívja a Politikai Akadémia elő- adójává.

Irodalmi Pályázat eredményhirdetése január 29-én, kulturdélután keretében

A Független Ifjúság irodalmi pályázatának eredményhirdetése, valamint pályadíjainak kiosztása folyó hó 29-én, szerdán délután fél 5 óra kezdettel lesz megyszá- bász kulturdélután keretében. Az irodalmi pályázat díjnyertesek kö-zött kb. 500 forint értékű könyv kerül kiosztásra. A kulturdélután keretében a Független Ifjúság színjátszó csoportja Oragóde: „Szemet szemért” című darabját mutatja be. A kulturdélután íránt városunk ifjúsága körében ha- talmas érdeklődés nyilvánul meg s ezt az érdeklődést az irodalmi pályázat eredményhirdetése még csak fokozni látszik. A kulturdél- utánra jegyek ifjúsági tagoknak és középiskolásoknak 1 forintért kaphatók.

Dolgozók zongoraelőadása! 6 hetes, vagy 4 hónapos gyors zongoratanítás febr. 1-től. Magyar nóták, slágerek! Jelentkezés már is, dr. Szabóné, Darabos 37. sz. 1-2-ig.

Az utca is tanít: különösen a Kossuth utca, mert ott van a Kél- esbőn Segélyező-Egylet kiskakata.

A B-llistások átképző tanfo- lyamával kapcsolatban mára ígért közleményt csak a jövő hét folya- mában tudjuk közölni, ugyanis a közmunkaügyi felügyelőnek még mindig tárgyalásban áll Budape- sten az illetékes szervekkel ebben az ügyben.

Dr. Szabóné - kinek decem- berben mutatták be Amerikában Connecticutban egy zeneadarabját, - hazaérkezett. Értesíti növendé- kelt, hogy febr. 1-től ismét tanít. Néhány tehetséges növendékkel fel- vesz. Jelentkezés: Darabos 37. sz. 1-2-ig.

Elfoglalták a Debrecenben ke- resett Oláh Károly Istvánt, a Pa- rasztszövetség szövetkezeti osztá- lyának vezetőjét, akiről megállá- pította az államvédelmi rendr- ség, hogy kapcsolatát tartott fenn az öszeseküvőkkel. Oláh Károly István két hete Debrecenben járt, napokig itt tartózkodott, utolsó bejelentett lakása a Magoss Gy. téren volt és az a gyamu merült fel, hogy a debreceni tanyavilág- ban rejtőzik. Ez a feltevés meg- dölt, mert Oláh Rápospaltól egyik rokona lakásáról állították elő tegnap.

Gazda Szabadegyetem

A Független Kisgazda Párt Gazda Szabadegyetemén f. hó 29-én délután 3 óra kezdettel Tam- más Ferenc dr., agrártudomány- egyetem osztályelnöke tart elő- adást „A szövetkezeti eszme” cí- men. Felhívunk minden egyes hallgatót, hogy a szövetkezeti kérdéssel foglalkozó igen értékes előadást teljes számban hallgas- sák meg. Az előadás díjtalan s azt minden érdeklődő meghallgat- hatja.

Kántor Jolánka és Bajdorai Tóth József műszaki tiszt jegye- sek.

Szabó Klára és Kiss Sándor joghallgató január 22-én tartották eljegyzésüket.

Tegnap délelőtt nagy rész- vét mellett temették el Iványi Sándor műkereskedőt, a debreceni társaság régi ismert és szeretett alakját. A temetési szertartást Baja Mihály ref. lelkipászor vé- gezte. A gyászoló közönség sorai- ban láttuk Öry István főispánt, Vádasz István ny. minisztert és Csész László nemzetgyűlési képviselőt, Anyok Lajos fakereskedőt, Vértessy Gábor gazdálkodót és az elhunyt baráti körének sok tag- ját.

B. Máriágy Magda táncinté- zetében minden vasárnap 5-8-ig ösztánc. Péterfia 25. I. em.

Dr. Baranyai (Bonnerbach) Lajos bogyógyász-urologus ren- delését újból megkezdte. Rendel- délelőtt 9-10, délután 3-5. Baj- csey-Zsilinszky u. 8. sz.

Táncelőfolyam kezdődik 3-án dr. Konczné Schaff M. „Ritmus” tánciskolájában (Péterfia u. 30.) Ma 6 órától ösztánc.

Sima-Sipkovicsné gyorsíró- iskolájában állandó beiratkozás Plac 73. Vasútközvetmény. Áll- lamvizsga.

Sokszorosítás Sima-Sipko- vicsné gyorsíróiskolájában. Plac u. 73.

Az új földhözjutók körs- szerű gazdálkodásának elősegíté- séről tartott dr. Gábor Dénes gaz- dasági szakoktatási főigazgató a Gazda Szabadegyetemen nagy fig- yelemmel hallgatott és a végén tapsokkal kísérte előadást. Az elő- adás után a gazdák huzamosabb ideig együtt maradtak és az elő- adásba hallottaknak a gyakorlat- ban való mikénti megvalósítását beszélték meg.

Közeleg a jóságkijáratás ideje, ezért felhívja a városvezet- si hivatal az érdeklő gazdaközössé- get, hogy előzetes tájékoztodás cél- jából sziveskedjenek a hivatalnál (Városháza, főemelet 2-es sz. szo- ba) bejelenteni, hogy milyen és hány darab jóságot szándéko- znak úgy a hortobágyi, mint a bel- sé legelőre kihajtani. Gazdasági intéző.

Dr. Horvát Irén fogszakorvos Vörös Hadsereg útja 45. sz. alatt (Hitelbank) megnyitotta rende- lőjét.

Orvosi köpenyek Kles úr- divat, Alföldi palota.

Ügyeleti gyógyszerárak: „Muraközy” Vörös Hadsereg útja 63. „Arany János” Csapó u. 66.

Varrógép javításokat szak- szerűen végez, varrógép alkatrés- zek. Ujjalakított varrógépek kaphatók. Horváth Tihamér mű- szerészester Hunyadi u. 17.

Jó állást akar? Tanuljon gép- frászt, gyorsírást dr. Naményiné gyorsíróiskolájában. Plac 58. Li- ncoln-házban.

Jegypárók figyelmébe! Val- lódi tömör 14 karátos jeggyűrűk, ékszerék órák nagy választék- ban Hajdu György ékszerüzleté- ben Plac u. 52. Apolló mozival szemben beszerezhetők.

Sergiusz grafológus mindent megmond, mutat, jövőt, családi körülményeit, felvilágosítást ad hozzátartozóiról. - Felkereshető még rövid ideig a lakásban Arany János utca 63. Vasárnap is.

Schaff tánciskolájában (Sas utca 2.) Minden csütörtökön, va- sárnap 5-9 óráig ösztánc. 3-án új tanfolyam kezdődik.

Jégyálya Csapó 61. Vasárnap 45 perces hőclimériközés alatt is nyitva a korcsolyázóknak.

TÜZIFA legjobb, legolcsóbban kapható Hatvan-u. 21.

Január 31-ig be kell jelenteni a háztartási és gazdasági alkalmazottakat és házmestereket a városi adóhivatalhoz

Utólagos és a legnyomatékosab- ban felhívja a városi adóhivatal mindazokat, akik háztartási al- kalmazottakat (bejárót vagy bent- lakót), házmestert tartanak és akiknek gazdasági alkalmazott- juk van, hogy ezen alkalmazottai- kat, továbbá az ipari, kereskedel- mi stb. alkalmazottakat tartókat, hogy ilyen alkalmazottalkat a vá- rosi adóhivatal 18. és 19. sz. szo- rójában e hó végéig az érdekel- tettek által megjelölt határidő után fizetendő adó általánossága céljából feltétlenül jelentésük be, - annyl- val is inkább, mert a kötelező be- jelentést emulasszó munkáltató- kat a városi adóhivatal február- ban a helyszínen levizsgálhatja és ellenük a legszigorúbb bírságolási eljárást indítja.

A bejelentéshez szükséges ir- lap a városi adóhivatal illetmény- adó osztályánál kapható 10 fill- lérért és ugyanott kell az irlapot kitöltve benyújtani. Az általány- osztási bejelentés (kérelem) tárgya- ban az állami adóhivatal dönt és arról a munkáltatót határozatban értesíti.

Tájékoztatóul közöl a városi adóhivatal, hogy a pénzügymin- iszterium most kiadott 89.018-1947. VII. sz. körrendeletében a bennlakó háztartási alkalmazottak bére után fizetendő illetményadó összegét havi 6 forintban, a bejá- róét 5 forintban, az egészéhes gazdasági alkalmazott után adót pedig heti 1 forintban állapította meg. Városi Adóhivatal.

Basuránó tolvaj ellopott egy kútszivattyút és más értékeket Sáfár Miklós Lorántffy-utcai lakos udvaráról.

Működnek a pályaudvari fozslogatok. Katona Péterné Elep 4. lakostól ismeretlen tettes a deb- receni állomáson ellopta a pénz- tárcáját 150 forinttal és élelmi- szerjegyekkel. Ugyancsak a pá- lyaudvaron jegyváltás közben el- lopták Balogh Sándor Sámsoni-út 7. sz. alatti lakos pénztárcáját pénzrel és okmányokkal.

A debreceni honvéd igazoló bizottság szombaton hirdette ki döntését Juhász Laci Géza had- bíró öngyzi és volt üzemparancs- nek igazolás ügyében. A bizott- ság több tárgyaláson számos tan- tató hallgatott meg az öngyzi há- berű alatt tanúsított magatartása feől. Kifogást tettek Juhász ellen azért, mert az öszesomlászor el- hagyta az országot, holott erre nem volt kötelezve. Vádolták az- zal is, hogy több hadüzemben, ahol parancsnok volt, munkásele- nes magatartást tanúsított. Az igazoló bizottság Juhász Laci Gé- za hadbíró öngyzi rendfokozatá- nak közgazdasági úton történő elvesztésére ítélte. Az indokolás szerint a bizottság megállapította, hogy az igazolás alá vont bár zárt körben hagyta el az ország területét, módjában lett volna ezt elkerülni. Másrészt megállapította az igazoló bizottság azt is, hogy népeleles magatartást tanúsított, mint üzemi parancsnok és a mun- kásokkal durván bán, illetéke- lenül beleavatkozott a dolgozók gazdasági ügyeibe. Juhász Laci Géza öngyzi fellebbezést jelen- tette be a döntés ellen s nyomban kikérte a határozatot írásban, amit a bizottság kiszolgáltatót részére.

Közjegyzői kinevezés. Az igazságügyminiszter íj. dr. Rá- póti Nagy Jenő nyírbátorli köz- jegyzőhelyettes Nyírbátorba köz- jegyzőnek kinevezte.

Keresünk a Tiszántúli meg- vételre vagy hosszabb lejáratú bérletre ca 2-3 vagon teljesítő- képességű kifogástalan állapotban levő malmot. Ajánlatokat a kladó- hivatalba kérünk „Szakember” jel- lésre.

1945-ös Furmint 6 Forint és más tokajhegyaljai (tolcsvai) sajtátermésű borlitenként is kapható. Ltkay, Plac u. 9. emelet. * Az Izs. növényzet f. hó 26-án délután 5 órakor a hitközség dísz- teryében teadélután rendez a lé- tesítendő zsidó kórház javára, melyre hiltstvéreinket szeretet- tel meghívjuk.

Már Debrecenben is kapható az

AKRON örökírő töltőtoll.

4 éven át ír újratöltés nélkül. Minden darabhoz jótálló leve. Ár 88.- Ft. + 3%. „SZABADSÁG” könyvesbolt Városháza épület.

Hogyan jutnak nyereségtel- hoz a gyümölcs-termelők. Miként fokozhatjuk a szőlők és gyümöl- csösök terméshozamát? Erre ad tanácsot a „Magyar Bor és Gyü- mölcs” legutóbbi száma. A kladó- hivatal (Ep. V. Báthory u. 22.) szivesen küld ingyen mutatóvány- számot.

Gyönyörű estélyi és menyasz- szonyi ruhákat kölcsönad. Dar- abos u. 22.

Sakk. Felkerek a Debreceni Sakk-Kör összes versenyzőit, hogy ma délelőtt fél 9 órakor fon- tos megbeszélés és a csapatössze- állítás miatt a Gambinusban meg- jelenni sziveskedjenek. Csapatka- pitány.

Gyapjufonal szép színekben 1.80 Ft Pethő kézmunkaipar. Kötés, horgolás.

Leforrázta magát egy fazék vizel a lakásban Darvasi Ferenc MÁV asztalos Malvin utca 48. sz. alatti lakos. Súlyos égési sérülé- sel szállították a klinikára.

GYASZROVAT

Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonok, jóismerősök és gazda- társak, kik szeretett jó férjem ha- lála alkalmával ravatalára koszorú- rú helyeztek, vigasztaló szavuk- kal fadalmunkat enyhíteni igye- keztek, fogadják hálás köszö- netünket. Özv. Diószegi Istvánné és gyermekei.

Köszönetnyilvánítás. Mindazok- nak a rokonoknak, jóbarátoknak és ismerősöknek, akik hűségese- legemnek, drága jó anyáknak, Erdel Mihályné született Mikó Ju- lianna temetésén részvételükkel és virágokkal fájdalomunkban osz- toztak, ezúton mondunk hálás kö- szönetet. Erdel-család.

Kiss Zoltánné Ordelt Anna 60 éves korában elhunyt. Temetése hétfőn délután 2 órakor lesz a Köztemető III. ravatalozóterméből. - Lakás: Tüzérlaktanya. - Dankó temetkezés.

Kárász Jánosné Majláth Kisa Etelka nyug. honv. ig. ü. százados neje hosszú szenvedés után 76 éves korában elhunyt. Temetése hétfőn délután 1 órakor lesz a Köztemető II. B. ravatalozó terméből. Gyászolók: Férjének Kivill gyermekei, unokái, dédunok- kaja és kiterjedt rokonsá- ga. Lakás: Varga u. 13. sz. Dankó temetkezési vállalat.

Köszönetnyilvánítás Mindazon rokonoknak, jó- barátoknak és ismerősök- nek, kik szeretett testvé- rünk és sógorunk Kemény Lajos gazdálkodónak a te- metésén résztvettek, rava- talára koszorút vagy virá- got küldtek, ezúton mon- duk fájó szívvel igaz kö- szönetet. A gyászoló család

Sírköszönetem újra megnyitottam Mindentől temető munkát vállaltok. Sírkövek és emlékek melyen leszállított árban Schreiner Jakab kőfaragó mester Bika bérház főemelet 7.

